

Wydano z dubletów
Bibl. Publ. m. st. W-wy

Należność pocztowa opłacona ryczałtem.

Cena numeru 1 złoty.

SAMORZĄD

TYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWOM SAMORZĄDU TERYTORJALNEGO

Rok XIV.

WARSZAWA, 16 PAŹDZIERNIKA 1932 R.

Nr. 42

DOKOMPLETOWANE DRUKI I URZĄDZENIA MELDUNKOWE.

Wzór 1	zgłoszenie zamieszkania	100 sztuk	Zł.	0,90	Wzór 11a	Arkusze zbiorczy do ankiety A. wzór 11	100 sztuk	Zł.	2,25
.. 2	.. zmiany miejsca zamieszkania		..	1,10	.. 12	Ankieta B	100 ..	..	0,90
.. 3	karta zameldowania		..	1,—	.. 13	Karta zameldowania dla hoteli (Dz. U. P. P. 20.V 31 r. Nr. 47 poz. 409)	100 sztuk	..	1,—
.. 4	.. wymeldowania		..	1,10	.. 14	Karta wymeldowania	100 ..	..	1,20
.. 3a	Karta zameldow. dla cudzoziemców		..	1,10	.. A.	Dowód zmiany miejsca zamieszkania	100 ark.	..	4,50
.. 4a	Karta wymeldow. ..		..	1,20	.. B.	Dowód zamieszkania	100 sztuk	..	2,40
.. 5	Karta meldunkowa dla osób podleg. powoz. obow. wojskowemu		..	0,80	.. C.	Zawiadomienie	100 ..	..	2,40
.. 6	Rejestr mieszkańców luźne arkusze	.. arkuszy	..	20,—	.. D.	Zawiadomienie pół arkusza	100 ..	..	2,25
.. 6a	Skorowidz do rejestru mieszkańców (okólnik M. S. W. Nr. 65 25.IV.-31 r. poz. 13)		..	11,—	.. E.	Ponaglenie pół arkusza	100 ..	..	2,25
.. 7	Karta rodzinna	.. sztuk	..	10,—	Domowe księgi meldunkowe § 2 Instr. M. S. W. po	15 ark. 90 kart	..	2,—	
.. 8	Rejestr osób przyb. do gminy (luźne ark.)	.. arkuszy	..	6,—		25 .. 50 ..	..	3,—	
	W stanie zbroszowanym 24 ark.	1 zeszyt	..	2,—		50 .. 100 ..	..	4,95	
	w formie księgi oprawn. w płótno	50 ark. (100 kart)	..	7,90		100 .. 200 ..	..	8,50	
		75 ..	150 ..	10,50		zeszyt 12 ..	24 karty	..	1,20
		100 ..	200 ..	13,50	Koperta do dokumentów metrykalnych i innych	na 100 sztuk	..	8,50	
		125 ..	250 ..	15,50					
		150 ..	300 ..	17,50					
.. 8a	Rejestr dla osób opuszcz. gm. (luźne ark.)	100 ark.	..	6,—					
	w formie zbroszowane	24 arkusze 1 zeszyt	..	2,—					
	Księga oprawn. w płótno po	50 ark. 100 kart	..	7,90					
		75 ..	150 ..	10,50					
		100 ..	200 ..	13,50					
		125 ..	250 ..	15,50					
		150 ..	300 ..	17,50					
UWAGA:	Wszystkie księgi oprawn. wzoru 8 i 8a, jak wyżej podano, oprawn. nie w płótno ale w papier, imitację płótna, 1 zł. taniej na każdym egzemplarzu.								
Wzór 9	Rejestr domów luźne arkusze 100 arkuszy		Zł.	4,50					
	zbroszowane 12 arkuszy w jeden zeszyt		..	0,80					
	w formie księgi oprawn. po	25 ark. (50 kart)	..	3,—					
		50 .. 100 ..	..	4,50					
		75 .. 150 ..	..	6,—					
		100 .. 200 ..	..	8,25					
Wzór 10	Hotelowa kszątk. meldunk. 50 ark. 100 kart		Zł.	4,50					
.. 10	100 .. 200 ..		..	8,25					
.. 10a	Lista osób przebywających 100 sztuk		..	2,25					
.. 11	Ankieta A 100 sztuk		..	0,80					

Do cen podanych doliczamy faktyczne koszty ekspedycji porta.

Zamówienia kierować pod adresem:

SAMORZĄDOWY INSTYTUT WYDAWNICZY Sp. z o. o. w Warszawie, Warszawa, ul. Śto-Krzyska 13.

CENTRALA WĘGLOWA

BIELSKO — ŚLĄSK
UL. JAGIELLOŃSKA 9.

Dostawa węgla i koksu dla Urzędów
Państwowych i Komunalnych oraz
Instytucji Społecznych

PO ORYGINALNYCH CENACH
KOPALNIANYCH.

Ż A D A C Ć O P E R T Y.

URZĄD GMINY LUDWIPOL, pow. kostopolskiego ogłasza KONKURS
na stanowisko organu urzędowego badania zwierząt rzeźnych i mięsa
i kierownika rzeźni gminnej z obowiązkiem dozoru weterynaryjnego na targowicy.

Wymagane kwalifikacje: 1) Obywatelstwo Polskie, 2) dyplom lekarza
weterynarii i 3) świadectwo z poprzedniej służby państwowej lub samorządowej.
Podanie z własnoręcznie napisanym życiorysem należy wnieść do
urzędu gminy Ludwipol do dnia 20.X. 1932 r.

Do stanowiska przywiązane są pobory w/g. IX st. sl. wraz z dodat-
kami, przysługującymi stałym pracownikom gminnym.

Posada do objęcia od dnia 15.X. 1932 r.

m. Ludwipol, dn. 6.X. 1932 r.

Pisarz gminy (—) R. Juchnowski.

Wójt gminy Ludwipol

(—) J. Brocki.

SAMORZĄDOWY INSTYTUT WYDAWNICZY

SP. Z O. O. W WARSZAWIE

POLECA WYDAWNICTWA BIBLIOTEKI SAMORZĄDOWEJ I KOMISY:

	Cena		Cena
1. Prof. A. Pragier: „Zarys skarbowości komunalnej“. Część I-sza i II-ga, dwa tomy, razem..	zł. 4.—	Na r. 1928	„ 2.—
2. Inż. M. Nestorowicz: (Dyrektor Dep. Drogowego) „Sprawa drogowa w Polsce“	„ 1.20	Na r. 1929	„ 2.—
3. Inż. M. Nestorowicz: (Dyrektor Dep. Drogowego) „Zbiór Ustaw i Rozporządzeń Drogowych“ tom I i II	„ 14.—	Na r. 1930	„ 3.—
4. „Zbiór Ustaw i Rozporządzeń Drogowych“ t. III	„ 14.—	Na r. 1931	„ 5.—
5. „Zbiór Ustaw i Rozporządzeń Drogowych“ t. IV	„ 25.—	Na r. 1932	„ 7.—
6. „Zbiór Ustaw i Rozporządzeń Drogowych“ t. V	„ 18.—	28. „Działalność Sejmiku Skierniewickiego. Osiem lat pracy“	„ 2.—
7. „Działalność pow. związ. komun. w dziedzinie zdrowia publicznego“	„ 0.50	29. „Sejmikowe komisje rewizyjne (wzory, regul.)“	„ 0.50
8. „Sadownictwo w Samorządzie Powiatowym“	„ 0.50	30. S. Gliszczyński: „Instrukcja Biurowa dla urzędników gmin wewn. organ. gminy w b. zab. rosyjskim“	„ 1.—
9. A. Bogusławski: „Samorząd w ubiegłym dziesięcioleciu“	„ 0.50	31. K. Windakiewicz: „Prawo o związk. międzykomunalnych“	„ 5.—
10. Skorowidz banków państw. i akcyjnych, Kas Oszczędności, Spółdzielni Kredytowych Rzplitej Polskiej“ nowe wydanie w oprac. Stef. Stan. Kwiatkowskiego	„ 7.—	32. Inż. A. Zaleski: „Drzewa przy drogach“	„ 3.—
11. „Z zagadnień samorządu“	„ 2.—	33. „Zagadnienie organizacji oszczędności“. (Zbiór referatów, wygłosz. na zjeździe Delegatów K. K. O. 1929 r.), cz. I.	„ 5.—
12. Inż. Józef Cwikiel: „Znaki Drogowe“	„ 3.20	34. „Zagadnienie organizacji oszczędności“, cz. II	„ 2.50
13. Dr. M. Jaroszyński: „Samorząd terytorjalny w Polsce“	„ 1.50	35. Polak Tadeusz: „Pomoc kredytowa“	„ 2.75
14. Dr. M. Jaroszyński: „Gospodarka gmin wiejskich na tle stanu finansów gminnych“ — oraz „Znaczenie opłat drogowych“ (w jednym tomie)	„ 3.—	36. Inż. W. Marzec: „Administracja i organizacja robót“	„ 12.—
15. J. Bek: „Działalność Rady Powiatowej w Limanowie na polu popierania sadownictwa“	„ 1.50	37. Smerek: „Banki Komunalne w Polsce“	„ 2.50
16. St. Pachnowski: „Przepisy budżetowe dla związków komunalnych“ (obowiązująca instrukcja budżetowa, wzory, wyjaśnienia). Wyczerpane, nowe wyd. w oprac.	„ 3.—	38. B. Markowski: „Z dziejów gospodarki miejskiej w Kielcach“	„ 2.50
17. Z. Pietkiewicz: „Gospodarka miast polskich“ ..	„ 5.—	39. Achilles Rosenkranz: „Opłaty stemplowe, wiążące się z działalnością K. K. O.“	„ 2.—
18. Projekt organizacji prac statystycznych w powiatowych związkach komunalnych. (Odbitka z kwartalnika Statystycznego G. U. S.)	„ 2.50	40. S. Woyzbun: „Historja bankowości“	„ 2.—
19. St. Podwiński: „Bibliografja literatury polskiej o samorządzie terytorjalnym“	„ 3.—	41. M. Turskiego i T. Wolframa: „Polska Tabela Procentowa“ w opracie	„ 10.—
20. St. Podwiński: „Ustrój samorządu powiatowego na terenie b. zaboru rosyjskiego“	„ 2.—	42. Dr. K. Windakiewicz: „Komunalne Kasy Oszczędności w Rzplitej Polskiej“ — za 1 egz.	„ 5.—
21. St. Podwiński: Tabelaiczne zestawienie organizacji sam. terytorj.	„ 1.20	43. A. K. Czyżowski: „Szara Książeczka“ za 1 egz.	„ 1.20
22. St. Podwiński: Wskazówki dl inspektorów samorządu gminnego	„ 3.—	44. K. Kühn: „Zarys programu i metod pracy samorządu ziemskiego“	„ 5.—
23. St. Tomaszewicz: „Zarys zasad naukowej org. pracy“	„ 6.—	45. J. Długokęcki: „Jak zakładać i prowadzić szkolne kasy oszczędności“	„ 1.20
24. Kowalczewski: „Stan mieszkań służby folwarcznej“	„ 1.50	46. B. Brodowski: „Rejestry mieszkańców i meldunki w Polsce“	„ 6.50
25. Inż. Z. Rudolf: „Podstawowe zagadnienia zdrowotne wsi i miasteczek“	„ 3.50	47. K. Tokarski: „Wskazówki dla meldujących się“	„ 0.60
26. Pamiętnik Zjazdu Przedstawicieli Sejmików Powiatowych w roku 1925	„ 1.—	48. A. Szczepański: „Ankieta rejestracyjna ludności“	„ 0.80
w roku 1926	„ 2.—	49. B. Bagiński: „Meljoracja w pow. Chełmskim“ ..	„ 5.—
w roku 1927	„ 2.—	50. S. Maltze i W. Feist: „Wskazówki dla urzędów gminnych o prowadzeniu ewidencji koni“	„ 6.—
27. Kalendarz Samorządowy (siedem tomów) Na r. 1926	„ 1.—	51. J. Roziecki: „Podręcznik dla K. K. O.“	„ 12.—
Na r. 1927	„ 2.—	52. K. Prökl: „O zakładach leczniczych“	„ 6.—
		53. Dr. E. Wisenberg: „Koszty leczenia w szpitalach b. zab. rosyjskiego.....	„ 6.—
		54. Fr. Sedlaczek: „Bibliografja dotycząca działalności samorządu w zakresie oświaty pozaszkolnej (1905 do 1.IV.1930)	„ 2.—
		55. S. Woyzbun: „Giełda, przeszłość, organizacja obecna, obroty i t. d.“	„ 8.50
		56. T. Jankowski i St. Przestrzelski: „Prawo o wykroczeniach oraz Postępowanie Karne Administracyjne“	„ 6.—
		57. Dr. J. Horszowski i Mgr. R. Galster: „Postępowanie Egzekucyjne Władz Skarbowych“ (teksty i objaśnienia)	„ 7.—

Uwaga: przyjmujemy wszelkie zamówienia na książki i czasopisma.

Przyjmujemy zamówienia na pomoce biurowe i materiały piśmienne.

Zamówienia kierować:

SAMORZĄDOWY INSTYTUT WYDAWNICZY Sp. z o. o.

Warszawa, ul. Świętokrzyska 13.

Kursy Samochodowo - Motocyklowe Tuszyńskiego, Warszawa, Mazowiecka 11.

cxos. 13458/14/42

SAMORZĄD

TYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWOM SAMORZĄDU TERYTORJALNEGO

PRENUMERATA KWARTALNA
10 ZŁOTYCH.

NUMER POJEDYŃCZY 1 ZŁOTY.

KONTO CZEKOWE P. K. O. Nr. 1520

REDAKCJA
WARSZAWA, MARSZAŁKOWSKA 81a
TELEFON 9-66-06.

ADMINISTRACJA
WARSZAWA, ŚW. KRZYSKA 13 m. 15
TELEFON 442-63.

Ceny ogłoszeń: Wolne miejsce na pierwszej str. okładki lub strona w tekście: 450 zł. — 1/2 str. 225 zł. — 1/4 str. 112 zł. 50 gr. Poza tekstem za stronę: 300 zł. — 1/2 str. 150 zł., 1/4 str. 75 zł. Publikacje bilansów o 50% drożej. Ogłoszenia instytucji komunalnych (dostarczone bezpośrednio do Administracji o 25% taniej) za str. 200 zł. 1/2 str. 100 zł. — 1/4 str. 50 zł.

Redaktor — Dr. Maurycy Zdzisław Jaroszyński.

Komitet Redakcyjny: Aleksander Bogusławski, Henryk Le Brun, Wacław Gajewski, Władysław Korsak.

ROK XIV.

WARSZAWA, 16 PAŹDZIERNIKA 1932 r.

Nr. 42

TREŚĆ Nr. 42: Niezyciowe pomysły rozbudowania samorządu szkolnego — A. Bogusławski. Obniżenie kosztów administracji komunalnej — M. K. W sprawie zaległości podatkowych — S. W. Trudności w pobieraniu komunalnych opłat alienacyjnych — M. Twerdochlib. Sprawy bieżące. Ze Związku Powiatów Rz. P. Wiadomości gospodarcze. Poradnik.

SAMORZĄDOWY INSTYTUT WYDAWNICZY POSIADA NA SKŁADZIE
WSZYSTKIE DRUKI EGZEKUCYJNE.

Niezyciowe pomysły rozbudowania samorządu szkolnego

W „Samorządzie“ Nr. 40 b. r. stwierdziliśmy, zresztą nie poraz pierwszy, bezużyteczność samorządu szkolnego. Naraża on nas na niepotrzebne wydatki, na które tak trudno znaleźć w samorządzie terytorjalnym pokrycie; utrudnia organizację szkolnictwa; powoduje zbytorny biurokracyzm; stwarza niesnaski między samorządami (terytorjalnym a szkolnym); nie wykazuje żywotności i inicjatywy w sprawie zakładania i budowy szkół powszechnych i t. d. Samorząd szkolny nie usprawiedliwia więc potrzeby swego istnienia. Utrzymywanie zaś w dzisiejszym okresie organizacji zbytorny a częściowo nawet szkodliwej, dla zadowolenia ambicji nielicznych już zresztą jednostek — jest szkodą państwową. Każdy bowiem grosz wyciągnięty z biedniejszego społeczeństwa a wydany nieracjonalnie, jest poważną krzywdą społeczną. Zwłaszcza sprawa ta nabiera dziś niezwykle poważnego znaczenia, gdy uprzytomnimy sobie wzrastającą z roku na rok liczbę dzieci, nie znajdujących w naszych szkołach powszechnych pomieszczenia.

Z tego też powodu Komisja usprawnienia administracji publicznej i Komisja uzdrowienia gospodarki komunalnej mają wdzięczne pole zaprojektowania zniesienia samorządu szkolnego i zastąpienia go odpowiednio zorganizowaną komisją oświatową w ramach samorządu terytorjalnego.

Wypłynęła wprawdzie inna inicjatywa zreorganizowania samorządu szkolnego. Wypracowała ją Komisja Zjazdów Rad Szkolnych. Komisja Zjazdów Rad Szkolnych jest stałym przedstawicielstwem samorządu szkolnego. Posiada nawet własne Biuro. Na utrzymanie tego Biura i prace Komisji rady szkolne zobowiązały się wpłacać składki członkowskie (50 do 100 zł. rocznie). Na początku 1929 r. Komisja Zjazdów Rad Szkolnych zaczęła wydawać nawet własne pismo miesięczne p. t. „Samorząd szkolny“. Miesięcznik ten — jak pisze Komisja Zj. R. S. — nie doznał jednak dostatecznego oddźwięku ideowego i poparcia finansowego ze strony rad i dorozorów szkolnych, to też po 1 1/2 rocznej wegetacji został zwinięty. „Komisja postanowiła powrócić do wydawanych w miarę potrzeby Komunikatów. Nawijazujemy w ten sposób — mówi dalej — do pracy pierwszej Komisji, która pod przewodnictwem inż. Zygmunta Białeckiego, wydała 4 Komunikaty w latach 1925 i 1926“.

We wrześniu 1931 r. zjawił się 5-ty „Komunikat Komisji Zjazdów Rad Szkolnych“, przedstawiający sytuację szkolnictwa powszechnego na podstawie 107 odpowiedzi, rozesłanej przez siebie ankiety. W czerwcu 1932 r. wydany został 6-ty „Komunikat“ z wydrukowanymi projektami samorządu szkolnego, które były rozpatrywane i uchwalone na Zjeździe przedstawicieli rad szkolnych w dn. 12 lipca b. r. Na Zjazd ten przybyło — jak podaje prasa — aż 32

W-1749/78/183

przedstawiciele samorządu szkolnego, co świadczy, że i przedstawicielstwo nieżywotnego samorządu szkolnego nie odznacza się żywotnością.

Niemniej trzeba stwierdzić, że ambicje Komisji i tych 32 przedstawiciele samorządu szkolnego są nadzwyczajne. Uważają, że chwila jest odpowiednia dla szerokiego rozbudowania samorządu szkolnego i to nie tylko pod względem kompetencji ale i osobowym.

Rozbudowuje się liczebnie organy samorządu szkolnego. Wyłania nowy organ w postaci zarządu. W opiece szkolnej zarząd składa się z 3 osób; w radzie szkolnej gminnej (tak się ma nazywać obecny dozór szkolny) z 5 osób; w radzie szkolnej powiatowej z 5 osób i w radzie szkolnej okręgowej również 5 osób. Opieka szkolna i wymienione rady wyłaniają komisje rewizyjne, po trzy osoby. Do komisji rewizyjnej opieki szkolnej wchodzi sołtys; komisji rewizyjnej rady szkolnej gminnej — wójt; powiatowej członek wydziału; okręgowej przedstawiciel wydziału wojewódzkiego. Opieki i rady mają się zbierać przynajmniej raz na kwartał, zarządy co najmniej raz na miesiąc, dodajmy do tego zebrania sekcji i komisji, wyłanianych przez poszczególne jednostki samorządu szkolnego i zebrania komisji rewizyjnych, a będziemy mieli tych posiedzeń bardzo wiele. Oczywiście żądać od tych wszystkich ludzi pracy honorowej, oraz dokładania jeszcze na podróże i inne wydatki niepodobna; więc chociaż o tem dyskretnie projekt nie mówi, zgóry trzeba sobie powiedzieć, że koszt administracyjny tak rozbudowanej organizacji wzrosną niepomiernie.

Do takiego wniosku prowadzi i zwiększenie zakresu działania samorządu szkolnego.

Zakres ten podzielony jest nawet wzorem niektórych samorządów terytorjalnych na zlecony i własny.

„Zadaniami zleconymi są te czynności w zakresie zarządu i nadzoru nad państwowem publicznem i prywatnem nauczaniem i wychowaniem oraz organizacją szkolnictwa, które ustawa niniejsza przekazuje organom samorządu szkolnego do sprawowania, lub które zostaną na nie przelane innemi ustawami“.

„Do własnych zadań organów samorządu szkolnego należą te wszystkie dobrowolnie podejmowane działania w zakresie nauczania, wychowania i organizacji szkolnictwa oraz powszechnej oświaty publicznej, które w myśl obowiązujących ustaw pozostawione są prywatnej opiece i inicjatywie obywateli lub które, stanowiąc przedmiot działalności samorządu terytorjalnego, przez ten ostatni zostaną im odstąpione“.

Wprowadziwszy takie rozróżnienie, które już i w samorządzie terytorjalnym staje się coraz bardziej trudnym do utrzymania i spotyka się z poważną krytyką teoretyków samorządu, projekt idzie wyraźnie w kierunku objęcia całokształtu w dziedzinie szkolnictwa powszechnego, przedszkoli, szkolnictwa zawodowego i t. d.

Niepodobna wyliczać z braku miejsca wszystkich czynności poszczególnych rad 4-stopniowego samorządu szkolnego. Z wyliczenia tego wynika, że samorząd szkolny wszystko, co tylko wiąże się ze szkolnictwem powszechnem, przedszkolami, doksztal-

caniem obejmuje swoim zakresem działania, a więc i budownictwo szkolne, całą gospodarkę budżetową, koncesje i t. d.

Tak pomyślana organizacja musiałaby pociągnąć za sobą utworzenie biura przy każdej jednostce samorządu szkolnego, albo opłacić urzędujących członków zarządu, opiek szkolnych, rad szkolnych gminnych, rad szkolnych powiatowych i okręgowych. Powstałaby więc nowa biurokracja, nowe wielkie wydatki na szkolnictwo powszechne, przeważnie bezużyteczne dla rozwoju szkolnictwa i oświaty, bo nieprodukcyjne (administracyjne).

Jaką więc rolę pozostawia się w dziedzinie szkolnictwa samorządowi terytorjalnemu? Rolę przejściową. Projekt ustawy o samorządzie szkolnym ujmuje ją w następujących słowach:

„Do czasu oparcia działalności organów samorządu szkolnego na własnych ustawowo zapewnionych im źródłach finansowych wszelkie świadczenia pieniężne lub rzeczowe, połączone ze spełnianiem zadań samorządu szkolnego, będą ponoszone przez właściwe jednostki samorządu terytorjalnego“.

„W wypadku doraźnej niemożności poniesienia tych świadczeń przez obowiązującą jednostkę samorządu terytorjalnego, zastąpi ją w tem na jej rachunek właściwy organ nadzorczy samorządu terytorjalnego“.

„Ustalenie jakości i wysokości świadczeń uskutecznić się będzie w przedłożeniach budżetowych, sporządzanych dla siebie przez właściwe organy samorządu szkolnego a zatwierdzonych przez właściwe władze nadzorcze tego samorządu w porozumieniu z władzami samorządu terytorjalnego“.

„W razie niedojścia do skutku takiego porozumienia rozstrzygać będzie ostatecznie właściwa państwowa władza szkolna“.

Rzeczywiście doskonały podział pracy, Samorząd szkolny będzie żądał pieniędzy i będzie je wydawał — samorząd terytorjalny będzie nakładał ciężary na ludność, ściągając lub przez urzędy skarbowe egzekwował. Pierwszy będzie dobrodziejem ludności, drugi ciemięzycielem, wydzierającym krwawo zapracowany grosz. Nie jego rzeczą będzie decydować, na co te grosze idą, bo, gdy zakwestjonuje racjonalność tych czy innych wydatków, rozstrzygać będzie w tej sprawie państwowa władza szkolna. A trudno od niej wymagać, aby nie rozstrzygała jednostronnie. Państwowa władza szkolna nie ma bowiem możności znać dokładnie finansów samorządów terytorjalnych i obowiązków ciążących na nich z tytułu innych ustaw. Za wiele czasu zajęłyby jej te studia. Skala wymagań w dziedzinie szkolnictwa zbyt jest rozciągliwa. Władze szkolne skłonne są zawsze stawiać wymagania dość wysokie, jak to widzieliśmy w budownictwie szkolnem. Władze szkolne państwowe decydowały sprawy niejednokrotnie na niekorzyść gmin. Pamiętamy ów zatarg gmin i władz szkolnych o dostarczaniu bezpłatnie mieszkań nauczycielom, chociaż otrzymywali od państwa dodatek mieszkaniowy. A i obecnie poleca się wypłacać dodatek mieszkaniowy nauczycielkom, mieszkającym z mężami w dostarczonem przez gminę lokalu, chociaż to nie jest uza-

sadnione prawnie ani życiowo. Nie mogły przecież władze szkolne mieć intencji separować małżeństwa nauczycielskie. Jest to tylko, jak w poprzednim tak i w tym wypadku, chęć poprawy na cudzy koszt doli nauczycieli, chociażby rozstrzygnięcie to nie odpowiadało ściśle przepisom prawa.

Dlatego trzeba sobie zgóry powiedzieć, że przy takim nastawieniu władz szkolnych nieporozumienia budżetowe pomiędzy samorządem szkolnym a terytorjalnym będą decydowane na niekorzyść terytorjalnego. Przez taki przepis nad samorządem terytorjalnym wyrosłaby nowa bezapelacyjna władza nadzorcza, narzucająca mu nowe w dużym stopniu niepotrzebne wydatki, a zwłaszcza zwiększone niepomniernie wydatki administracyjne na nowe biura, djety, koszty przejazdów i t. d. Podziwiać trzeba tu pet Komisji Zjazdów rad szkolnych. Gdzie ci ludzie żyją? Czyżby nie wiedzą, co się w Polsce dzieje, jaki jest stan finansowy samorządu terytorjalnego, jakie są potrzeby samego nawet szkolnictwa powszechnego, że uznali moment obecny odpowiedni do wyrzucenia nowych kilku milionów zł. na administrację samorządu szkolnego?

Już z tego chociażby tylko powodu samorząd szkolny winien być zniesiony, ażeby jego zwolenni-

cy nie projektowali kosztownych a niepotrzebnych urzędów, odbiegających daleką od możliwości finansowych społeczeństwa. Ale pominiemy nawet dzisiejsze warunki gospodarcze i zastanówmy się nad istotą rzeczy. Czy projekt Komisji Zjazdów rad szkolnych daje gwarancje rozwoju szkolnictwa powszechnego? Czy na skutek tej nowej organizacji powstaną nowe szkoły, nowe budynki, a stare szkoły będą lepiej zorganizowane? Czy ustaną spory z samorządami terytorjalnymi, zmuszonymi bezapelacyjnie do finansowania wszystkich pomysłów, wychodzących z łona samorządu szkolnego? Czy sama zresztą organizacja samorządu, będąca tylko kosztownym rozszerzeniem martwego dziś samorządu szkolnego, daje gwarancje żywotności?

Na te istotne pytania nie dadzą z pewnością gwarantującej odpowiedzi potwierdzającej nawet twórcy projektu i tych 32 zwolenników kontynuowania samorządu szkolnego. A skoro zaś niema tych gwarancji — pozostaje jedno wyjście: najszybsze zniesienie samorządu szkolnego i zorganizowanie odpowiednich dla tego celu komisji w ramach samorządu terytorjalnego.

A. Bogusławski.

Obniżenie kosztów administracji komunalnej

Spadek dochodów związany z przeżywaną depresją gospodarczą, zmusił związki komunalne do niemal zupełnego powstrzymania działalności inwestycyjnej i przeprowadzenia poważnych redukcji wydatków zwyczajnych. Redukcje te podejmowane były pod naciskiem konieczności; z natury rzeczy obejmowały pozycje uchwytnie i dające znaczne efekty. W ogromnej większości wypadków spowodowały znaczne obniżenie wydatków administracyjnych, zarówno ogólnych, jak i w działach specjalnych, t. zn. w zakładach i przedsiębiorstwach komunalnych.

Zniżka wydatków administracyjnych objęła zarówno wydatki rzeczowe jak i osobowe. W szczególności płace pracowników komunalnych zostały obniżone powszechnie przez cofnięcie 15%-owego dodatku oraz zawieszeniu 10%-owego dodatku drożyzniowego, co łącznie zmniejszyło wydatki osobowe o 16—17%; ponadto dalsze możliwości obniżenia tej kategorii wydatków stwarza nowe uregulowanie sprawy 15%-owego dodatku komunalnego. Wreszcie nie należy zapominać, że w walce o zrównoważenie budżetów związki komunalne nie cofały się przed stosowaniem najboleśniejszego nawet środka — redukcji personelu, co zaważyć też musiało na kształtowaniu się wydatków personalnych. W rezultacie wykorzystanie wyżej wyliczonych i zastosowanych już przez związki komunalne środków daje obniżenie wydatków osobowych conajmniej o 23 — 25%.

Do tej normy w przybliżeniu nakazuje obniżenie wydatków administracyjnych uchwalone ostatnio przez Radę Ministrów rozporządzenie w sprawie obniżenia kosztów administracji komunalnej.

Mianowicie, wspomniane rozporządzenie nakłada na właściwe organa związków komunalnych obo-

wiązek powzięcia w terminie dni 60 potrzebnych decyzji, aby koszty administracji ogólnej (dział I preliminarza budżetowego) jak również koszty administracji przedsiębiorstw komunalnych były obniżone w r. 1932/33, w porównaniu z faktycznymi kosztami administracji, poniesionymi w roku budż. 1930/31. (Za koszty administracji przedsiębiorstw uważać należy wszelkie wydatki na wynagrodzenie członków zarządu, dyrekcji, kierowników działów i ich zastępców, personelu biurowego, inkasowego, gospodarczego i służby oraz wszelkie wydatki kancelaryjne, reprezentacyjne, na utrzymanie środków osobowej lokomoty i wydatki na przejazdy, podróże i djety).

Zniżka kosztów administracji ogólnej, na mocy powyższych decyzji, winna jeszcze w ciągu bieżącego roku budżetowego wynieść w stosunku do faktycznych wydatków na ten cel w r. 1930/31: w m. st. Warszawie oraz w wojewódzkich związkach komunalnych poznańskim i pomorskim conajmniej 20%, w gminach miejskich, liczących ponad 5.000 mieszkańców i w powiatowych związkach komunalnych — 25%, w gminach miejskich, liczących do 5.000 mieszkańców i gminach wiejskich — 20%. Ponadto koszty administracji ogólnej w latach 1933/34 i 1934/35 powinny być obniżone w dalszym ciągu we wszystkich związkach komunalnych tak, aby obniżenie to w stosunku do rzeczywistych wydatków na rok 1930/31 wyniosło jeszcze o conajmniej dalszych 5%.

Powyższe normy generalnej redukcji wydatków stosują się wyłącznie do kosztów administracji ogólnej. Dla ułatwienia ich realizacji rozporządzenie zawieszają na okres czasu do 1 kwietnia 1935 r. moc obowiązującą § 9, § 13 ust. 2 i § 19 rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 30 grudnia 1924 r. o dostosowa-

waniu uposażenia członków zarządu i pracowników związków komunalnych do uposażenia pracowników państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 118 z r. 1924 poz. 1073).

Niezależnie od powyższego wspomniane decyzje związków komunalnych winny spowodować obniżenie kosztów administracji przedsiębiorstw komunalnych na rok 1932/33 w stosunku do faktycznych wydatków na ten cel w r. 1930/31, conajmniej o 20%.

Jest oczywiste, że niewypełnienie nałożonych na związki komunalne obowiązków w zakresie obniżenia kosztów administracji ogólnej i kosztów administracji przedsiębiorstw komunalnych o wyżej wskazane normy generalne spowodować może wydanie niezbędnych zarządzeń przez władze nadzorcze.

Zgóry przewidzieć można, że w stosunku do niektórych związków komunalnych zastosowanie generalnych norm redukcji kosztów administracji nie będzie dostateczne, że wymagane będzie stosowanie norm szczególnych. Z uwagi na powyższe i na wymagającą indywidualnego rozpatrywania sprawę obniżenia kosztów administracji działów specjalnych rozporządzenie powołuje komisje oszczędnościowe: wojewódzkie i dla m. st. Warszawy, powiatowe, oraz osobną dla zaprojektowania oszczędności w administracji wojewódzkich związków komunalnych poznańskiego i pomorskiego. Zadaniem komisji jest postawienie wniosków co do ewentualnego obniżenia kosztów administracji ogólnej i kosztów administracji przedsiębiorstw komunalnych w poszczególnych związkach komunalnych ponad wskazane wyżej granice generalne oraz co do obniżenia kosztów administracji działów specjalnych, t. zn. wydatków osobowych i rzeczowych, ponoszonych na zarząd poszczególnych działów pracy związku komunalnego, objętych budżetem administracyjnym poza działem administracji ogólnej oraz na zarząd zakładów użyteczności publicznej i innych urządzeń, dla których sporządzane są specjalne budżety.

W skład komisji oszczędnościowej dla m. st. Warszawy wchodzi: przewodniczący, powołany przez Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu, po jednym przedstawicielu Ministerstw: Spraw Wewnętrznych, Skarbu i Komunikacji, po dwóch przedstawicieli Izby Przemysłowo-Handlowej oraz Izby Rzemieślniczej, wyznaczonych przez te Izby, wreszcie dwóch przedstawicieli płatników podatków, powołanych przez Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu. (Jeden z pośród płatników podatków od nieruchomości, drugi zaś z pośród płatników podatku od lokali).

W skład komisji oszczędnościowych dla wojewódzkich związków komunalnych poznańskiego i pomorskiego wchodzi: przewodniczący, powołany przez Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu, jeden delegat wojewody i jeden delegat Izby Skarbowej i po dwóch przedstawicieli płatników podatków, delegowanych przez Izbę Rolniczą oraz Izbę Przemysłowo - Handlową.

W skład wojewódzkich komisji oszczędnościowych, powołanych do działania w stosunku do tych związków komunalnych, których budżety podlegają zatwierdzeniu wojewody, wchodzi: przewodniczący, powołany przez Ministra Spraw Wewnętrznych w po-

rozumieniu z Ministrem Skarbu, czterech przedstawicieli płatników podatków, powołanych przez wydział wojewódzki, jeden delegat wojewody oraz jeden przedstawiciel Izby Skarbowej.

Powiatowa komisja oszczędnościowa, funkcjonująca w stosunku do tych związków komunalnych, których budżety podlegają zatwierdzeniu wydziału powiatowego, składa się z: przewodniczącego, powołanego przez wojewodę, jednego przedstawiciela urzędu skarbowego i trzech przedstawicieli płatników podatków, powołanych przez wydział powiatowy.

Obowiązek dostarczenia niezbędnych materiałów i informacji dla komisji oszczędnościowych obciąża władze nadzorcze i związki komunalne. Ponadto komisje oszczędnościowe mogą badać gospodarkę związków komunalnych na miejscu przez swoich delegatów oraz posługiwać się pomocą rzeczoznawców.

Okresem urzędowania komisji oszczędnościowych jest rok budżetowy 1932/33. Poza ten okres może być przedłużone urzędowanie komisji, o ile władza nadzorcza nad związkami komunalnymi, dla których komisja została powołana, uzna to za wskazane.

Na podstawie wniosków, przedstawionych przez komisje oszczędnościowe, właściwa władza nadzorcza, po wysłuchaniu opinii zainteresowanego związku komunalnego orzeknie, jakie środki mają być przedsięwzięte w celu obniżenia kosztów administracji. Właściwą będzie władza nadzorcza, powołana do zatwierdzania budżetów danego związku komunalnego.

W dalszym ciągu rozporządzenie ustanawia na okres do dn. 1 kwietnia 1935 r. bezwzględny zakaz tworzenia nowych etatów służbowych w dziale administracji ogólnej, wznoszenia nowych lub gruntownego przebudowywania istniejących budynków administracyjnych oraz pomnażania środków lokomocji dla celów administracyjnych. Równocześnie tworzenie nowych etatów i podnoszenie poborów pracowników w zakresie administracji działów specjalnych może nastąpić jedynie za każdoczesnym zezwoleniem władzy nadzorczej.

Dalsze postanowienia omawianego rozporządzenia dotyczą instytucji delegatów rządowych, ustanowionych rozporządzeniem Prezydenta Rzplitej z dn. 22 grudnia 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 113, poz. 1002). Mianowicie, delegat rządowy, w myśl dotychczas obowiązujących przepisów, miał prawo wstrzymać każdy wydatek nieprzewidziany w budżecie lub niezgodny z przepisami o gospodarce finansowej samorządów, natomiast nie mógł oddziaływać na moment powstania obowiązku uiszczenia, t. zn. umowę, uchwałę i t. d. W związku z powyższym interwencja delegata była z natury rzeczy spóźniona. By ten stan rzeczy zmienić, rozporządzenie postanawia, że związek komunalny na żądanie delegata rządowego, obowiązany jest przedstawić mu do wiadomości przed wprowadzeniem w życie akty (uchwały, zarządzenia, umowy i t. d.), które spowodują wydatki z funduszu związku komunalnego oraz oznaczone przez delegata same wydatki, przed ich uskutecznieniem. Delegat ma prawo wstrzymać wprowadzenie w życie wymienionych aktów i uskutecznienia wydatków, jeżeli uzna, że wydatki nie są przewidziane w budżecie lub są niezgodne z obowiązującymi przepisami o gospodarce związku komunalnego, bądź też — aczkolwiek przewidziane budżetem — nie znajdują po-

krycia w faktycznych dochodach związku komunalnego.

Ponadto rozporządzenie uprawnia delegata rządowego do stawiania wniosków do decyzji władzy nadzorczej, zmierzających do obniżenia kosztów administracji oraz do przedstawienia właściwym organom komunalnym projektów reorganizacji lub ska-

sowania poszczególnych działów pracy ze względów racjonalności gospodarczej. W ten sposób instytucja delegata rządowego zostaje powiązana z nakazaną przez omawiane rozporządzenie akcją oszczędnościową.

M. K.

W sprawie zaległości podatkowych

W Nr. 24 „Samorządu“ poruszył p. J. Pikiel zupełnie słusznie możliwość częściowego rozwiązania zagadnienia zaległości podatkowych w drodze świadczeń naturalnych. Chociaż, jak to wspomniano w omawianym artykule, praktyka zna już tego rodzaju poczynania, zatem samo zagadnienie nie jest zupełnie nowe — pragnę zwrócić uwagę na parę momentów, które wyraźnie zarysowują się w całokształcie szybko zmieniających się naszych warunków prawnych i gospodarczych, a uwypuklają aktualność poruszonego zagadnienia.

Pierwszym z tych momentów jest sytuacja na drogach państwowych. Myślę, że jest zjawiskiem obecnie dość powszechnym katastrofalny wprost stan niektórych odcinków dróg państwowych, stan niekiedy rażący w stosunku do przyległych odcinków dróg gminnych. Trwająca bowiem od paru lat stała redukcja wydatków na drogi państwowe bynajmniej nie znalazła odpowiednika w redukcji wysiłku szarwarkowego na drogach gminnych, a częściowo nawet wpłynęła na zwiększenie rozmiaru robót szarwarkowych. Albowiem z jednej strony rolnik nie zarabiający na robotach drogowych ma więcej wolnego czasu, z drugiej strony personel techniczny państwowej służby drogowej (jak wiemy zespólny ze służbą komunalną) pozbawiony możliwości pracy na drogach państwowych skierował wysiłek na organizację i dozоровanie robót szarwarkowych.

Obecnie spotykamy się już ze zjawiskiem robót szarwarkowych na drogach państwowych. Jest to akcja pozaustawowa, która może być realizowana dzięki życiowemu a nie przez szkło ustawy patrzeniu na zjawiska przez przeciętnego rolnika obywatela. Akcja ta jednak napotyka na pewne trudności, bo np. kryteria, które kierowano się przy ustanawianiu sieci dróg państwowych sprawiają, że ludność miejscowa nie widzi często bezpośrednich dla siebie korzyści gospodarczych w porządkowaniu tych dróg, a odcinki wymagające remontu leżą nieraz bardzo daleko od osiedli ludzkich. Z tych względów

wyduje się słusznym związać roboty na drogach państwowych z zaległymi podatkami państwowymi (dotychczas o ile wiem pobierano w naturze użytecznej na cele drogowe tylko podatki komunalne) tak, by odrobienie szarwarku lub dostarczenie materiału do robót drogowych stanowiło uiszczenie się z zaległego podatku państwowego (można tu m. i. uwzględnić w obliczeniu poruszoną wyżej znaczną odległość osiedli od miejsc poszczególnych robót na drogach państwowych). Oczywiście praktyczne momenty ekonomicznej dyspozycji szarwarkiem przemawiają za koniecznością wprowadzenia omawianej kategorii świadczeń w ogólny samorządowy program robót z tem, iż podział świadczeń na drogi państwowe i samorządowe dokonywany byłby w drodze ogólnego rozliczenia jednostek świadczeniowych.

Drugim momentem, który chciałem poruszyć, jest stan wytworzony nowymi przepisami egzekucyjnymi. Wykaz mienia niepodlegającego wg. tych przepisów egzekucji (§ 42 Rozp. Rady Min. D. Urz. 62 poz. 580) wskazuje wyraźnie, iż ochrona płatnika przed rujną gospodarką egzekucją jest dość szeroka. Myślę, że wśród rolników będzie bardzo znaczny odsetek płatników, którym egzekucja wogóle nie grozi. Odpowiednikiem tej ochrony winien być przepis prawny, zobowiązujący płatnika do świadczeń na pokrycie podatku, który nie może być uiszczony. Ponieważ władzy skarbowej chodzi oczywiście przedewszystkiem o gotówkę, byłoby błędem zamienianie na naturalja należności bieżących. natomiast zaległości, które nie dadzą się zrealizować gotówkowo — a takich jest bardzo wiele — miałyby płatnik obowiązek odrobić lub oddać w naturze. Akcja dobrowolnego odrabiania zaległych podatków, świadcząc chlubnie o uspołecznieniu ludności i władz komunalnych, ma tę zasadniczą stronę ujemną — że stwarza przywilej opornym, wyłamującym się z ruchu pozbawionego przymusu.

S. W.

Trudności w pobieraniu komunalnych opłat alienacyjnych

Ustawa z dnia 17.III.1932 o zmianie niektórych przepisów ustaw, dotyczących finansów komunalnych (Dz. Ust. Nr. 25, poz. 223) zmieniła, jak wiadomo, w art. 1, VI, dotychczas obowiązujące postanowienia w sprawie opłat kom. od umów o przenie-

sienie własności nieruchomości. Wedle tej ustawy krąg alienacji, podlegających opłacie kom., został znacznie rozszerzony, została ustalona stała stawka opłat w wysokości 50% państwowych opłat stemplowych, a pobór został przekazany notariuszom,

o ile chodzi o aljenacje, dla których ważności wymagana jest forma aktu notarialnego. Wykonanie tej ustawy, która weszła w życie z dn. 1.IV b. r., poruczone zostało Ministrowi Spraw Wewnętrznych, działającemu w porozumieniu z Ministrem Skarbu. Rozporządzenie wykonawcze do omawianej ustawy nie zostało dotychczas wydane. Niemniej jednak Min. Spraw Wewn., a więc władza powołana do wydania tego rozporządzenia, okólnikiem Nr. 47 z dnia 16.IV.1932 r. (S. F. 1/1/8), ogłoszonym w Dzienniku Urzędowym M. S. W. Nr. 7, poz. 79 udzieliło związkom komunalnym wyjaśnień w sprawie stosowania postanowień tej ustawy. Wedle wyjaśnienia do art. 1 p. VI samoistna opłata kom. od przeniesienia własności nieruchomości została zamieniona na komunalny podatek do opłaty stemplowej od pism, dotyczących się przeniesienia własności rzeczy nieruchomości. Dodatek ten ma być pobierany z mocy samej ustawy, bez specjalnych w tym względzie uchwał związków kom.

Wydawałoby się, że sprawa poboru opłaty aljenacyjnej jest jasna i nie nasuwająca żadnych wątpliwości. Nie nasuwała ona też wątpliwości ani tym wszystkim notariuszom, którzy od 1.IV b. r. pobierają dodatek do opłat i odnośnym związkom przekazują, ani też tym prezesom sądów okręgowych, którzy wydali notariuszom, urzędującym na terenie podległych im sądów, polecenia w sprawie pobierania tej opłaty i przekazywania jej właściwym związkom kom. przy deklaracjach, zawierających imię i nazwisko płatnika oraz nazwę gminy, na terenie której nieruchomość będąca przedmiotem aktu notarialnego jest położona.

Znalazł się jednak notariusz, który, zasłaniając się brakiem zarządzenia odnośnych władz, nie pobiera od 1.IV b. r. komunalnych opłat aljenacyj-

nych, a natomiast w dalszym ciągu przesyła wydziałowi powiatowemu tylko miesięczne wykazy aktów sporządzonych w jego kancelarji. Wydział pow., widząc w tem pogwałcenie obowiązującej ustawy, zwrócił się do odnośnego prezesa S. O. z zażaleniem, na co jednak otrzymał odpowiedź, że celem pobierania w mowie będącej opłaty przez notariuszy niezbędne jest powzięcie uchwały przez dany związek kom., zatwierdzonej przez wydział wojewódzki. Niewątpliwie wskutek tego stanowiska prezesa S. O. sprawa oprze się o władze centralne.

Nie jest wykluczone, że takich wypadków jest więcej, gdyż także i inni notariusze mogą zasłaniać się brakiem odnośnego zarządzenia władzy, skoro jeden prezes S. O. takie stanowisko zajmuje. Dlatego koniecznym jest, jeżeli rozporządzenie wykonawcze nie ukaże się w najbliższym czasie, ażeby Min. Sprawiedliwości wydało w tej sprawie stosowne polecenia notariuszom. Nierespektowanie przez notariuszów ustawy i wyjaśnień Min. Spraw Wewn. sprawę poboru opłat aljenacyjnych niezmiernie komplikuje, albowiem: 1) związki kom., nie mogąc obecnie pobierać samoistnie opłat pozbawione są znacznych wpływów z tego źródła, co im utrudnia wykonywanie budżetu, 2) dodatkowy wymiar opłat kom. od aktów już zawartych, następczy w przyszłości poważne trudności tak pod względem technicznym, jak i prawnym. Kwestja zaś, czy niepobieranie tych opłat przez notariuszy, zasłaniających się brakiem zarządzeń odnośnych t. j. widocznie sądowych władz, stwarza dla nich odpowiedzialność cywilną, i czy z tego tytułu związki komunalne wydobędą bezpośrednio od notariuszów należne im, a nie pobrane opłaty, jest kwestją otwartą.

Meliton Twerdochlib.

Sprawy bieżące

IV ZJAZD OGÓLNY KOMUNALNYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI.

W niedzielę dnia 9.X r. b. odbył się w sali Centralnego Towarzystwa Organizacji i Kółek Rolniczych IV doroczny zjazd ogólny delegatów komunalnych kas oszczędności, poprzedzony posiedzeniem rady Związku Związków komunalnych kas oszczędności dnia poprzedniego.

Po zagajeniu zjazdu przez Wice-Prezesa Związku Zw. k. k. o. p. D-ra Uhmy, jako przewodniczącego Prezydium, do którego byli pozatem powołani p. Prezes Szczepkowski, dyrektor k. k. o. m. st. Warszawy i p. prezydent m. Bydgoszczy i zarazem przedstawiciel Komunalnego Związku Kredytowego w Poznaniu, wygłosił referat prof. Dr. Krzyżanowski.

Referent starał się uwypuklić zasadnicze różnice, jakie zachodzą pomiędzy stosunkami przedwojennymi a obecnymi, na tle których rozwija się oszczędność. Z naciskiem podkreślił mówca obecny przymusowy charakter oszczędzania, obserwowany szczególnie w pewnych krajach, a mający również częściowo

miejsce i u nas w Polsce, przedewszystkiem jeżeli chodzi o wszelkiego rodzaju ubezpieczenia.

Referent zwrócił uwagę, iż obecne życie gospodarcze w dużym stopniu posiada charakter loteryjny i dochodzi do wniosku, iż pomiędzy omawianem zjawiskiem a obecnem oszczędzaniem o charakterze przymusowym zachodzi zapewne pewien związek przyczynowy. Na tle tych zjawisk i wynikających stąd ważnych problemów rozwijać się będzie „współczesna oszczędność“.

Po tym referacie wygłosił sprawozdanie o stanie sprawy nowelizacji obowiązujących przepisów o k. k. o. p. Dr. Uhma, podkreślając, iż postulaty Związku Związków k. k. o. będą służyły za podstawę przy opracowywaniu projektu rządowego.

Następnie p. Obszyński, sekretarz Zw. Zw. k. k. o. zdał sprawozdanie z dotychczasowej 1½-roczej działalności Związku Związków, poczem w związku ze zbliżającym się „Dniem Oszczędności“, wygłosił krótki referat, zapoznając zebranych z metodami propagandy szerzenia hasła oszczędności w różnych krajach, ze szczególnem uwzględnieniem Niemiec,

gdzie zastosowano cały szereg bardzo pomysłowych sposobów propagandy celem zwrócenia uwagi ogółu mieszkańców na zadania i cele kas oszczędności i znaczenie oszczędzania dla interesu publicznego i samych wkładców.

Dyskusji nad referatami nie przeprowadzano. Zjazd zaszczylicili swą obecnością przedstawiciele Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Skarbu oraz instytucyj współpracujących z komunalnymi kasami oszczędności, P. K. O. i urzędów wojewódzkich.

DOREČZANIE PRZEZ URZĘDY GMINNE NAKAZÓW PŁATNICZYCH NA PODATKI PRZEMYSŁOWY I DOCHODOWY.

Magistrat jednego z miast odmówił władzom skarbowym doreczania płatnikom pism urzędowych oraz nakazów płatniczych na państwowe podatki: dochodowy i przemysłowy, motywując tę odmowę brakiem przepisów, któreby na samorzady obowiązek spełniania tych czynności nakładały.

Wojewoda, sprawujący nad wymienionym magistratem nadzór, komunikując o powyższym Ministerstwu Spraw Wewnętrznych, prosił o rozstrzygnięcie poruszonej kwestji, gdyż jakoby ani ustawa o państwowym podatku dochodowym, ani też ustawa o państwowym podatku przemysłowym obowiązkowi doreczania nakazów płatniczych przez samorzady nie przewidują.

W sprawie tej Min. Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu w reskrypcie Nr. SS. 142/18/2 z dnia 26.IX.1932 wyjaśniło co następuje.

„Zarządy Gminne obowiązane są do uskutecznienia doreczeń nakazów płatniczych na państwowy podatek dochodowy, a to w myśl postanowień art. 121 ustawy z dnia 16.VII.1920 r. o państwowym podatku dochodowym (D. U. R. P. Nr. 58 z 1925 r. poz. 411 tekst jednolity), oraz § 190 rozporządzenia wykonawczego do tej ustawy z dnia 15.V.1921 r. (D. U. R. P. Nr. 48 poz. 298).

O ile chodzi o doreczanie nakazów płatniczych na państwowy podatek przemysłowy, to obowiązek ten na zarządach gminnych nie ciąży“.

OPLATY NA RZECZ FUNDUSZU POMOCY BEZROBOTNYM.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zwróciło się do PP. Wojewodów w d. 27.IX.1932 r. Nr. SF. 61/1/8 z następującym pismem:

„W myśl § 13 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 26.VIII.1932 r. o sposobie wymiaru, ściągania i kontroli opłat na rzecz Funduszu Pomocy Bezrobotnym (Dz. U. R. P. Nr. 74, poz. 670) — „wpływy z opłat na rzecz Funduszu Pomocy Bezrobotnym..., otrzymane w ciągu pierwszych 15 dni miesiąca, wpłacają urzędy skarbowe i zarządy gmin..., na rachunek czekowy Funduszu Pomocy Bezrobotnym w Pocztovej Kasie Oszczędności do dnia 20 tegoż miesiąca...“.

W związku z powyższym Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zawiadamia, iż wspomniany rachunek

czekowy został już otwarty i oznaczony N-rem 27.000 o brzmieniu „Fundusz Pomocy Bezrobotnym — Warszawa, Krakowskie Przedmieście 46/48“.

Zechcą PP. Wojewodowie podać powyższe niezwłocznie do wiadomości zarządom gminnym na podległych Panom obszarach i jednocześnie wezwać te zarządy do jak najspieszniejszego wnoszenia na ten rachunek wpłat na rzecz Funduszu Pomocy Bezrobotnym.

Pismo niniejsze jest uzupełnieniem okólnika Nr. 114 z dnia 19.IX r. b. Nr. SF. 61/1/5“ (p. „Samorząd“ Nr. 39 z r. b.).

W SPRAWIE WYDAWANIA ZAŚWIADCZEŃ PRZEZ URZĘDY SKARBOWE, DOTYCZĄCYCH ZALEGŁOŚCI Z TYTUŁU PIERWSZEJ RATY PODATKU GRUNTOWEGO ZA R. 1932.

W Dzienniku Ustaw R. P. Nr. 72 z bieżącego roku zostało ogłoszone, jak wiadomo, rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z dnia 23 sierpnia 1932 r. o zmianie rozporządzenia z dnia 22 marca 1928 r. o rejestrowym zastawie rolniczym. Rozporządzenie to określa, że przedmiot zastawu nie podlega zajęciu egzekucyjnemu z jakiegokolwiek tytułu, z wyjątkiem zajęcia dla zaspokojenia należności z tytułu podatku gruntowego, majątkowego i przemysłowego.

W związku z powyższym Ministerstwo Skarbu okólnikiem Nr. D. V. 36205/I/32 do wszystkich Izb Skarbowych poleciło, aby urzędy skarbowe bezwzględnie wydawały zgłaszającym się płatnikom zaświadczenia, stwierdzające wysokość przypadającej od nich zaległości z tytułu pierwszej raty podatku gruntowego za rok 1932.

Wykazane w powyższych zaświadczeniach zaległości zostaną kredytobiorcom potrącone z przyznanych im pożyczek pod rejestrowy zastaw zboża i przekazane właściwym kasom urzędów skarbowych na rachunek odnośnych płatników.

DOBÓR PERSONELU PIEŁĘGNIARSKIEGO.

Ministerstwo Opieki Społecznej w powyższej sprawie wydało okólnik z 6 października Nr. Z. U. 98/3/1 treści następującej:

„W dążeniu do podniesienia poziomu pracy w instytucjach leczniczych i zapobiegawczych często za mało uwagi zwraca się na czynnik bardzo ważny w sprawności pracy, na personel pielęgniarski, zapominając, że najlepiej wydane zarządzenia zostaną wykonane połowicznie lub nawet źle, o ile nie znajda pełnego zrozumienia ich wagi u wykonawców.

Instytucje tłumaczą się nieraz trudnościami w zdobyciu pielęgniarek z ukończoną pełnowartościową szkołą. Tymczasem szkół tych jest w Polsce już 5 i rocznie kończy je około 100 pielęgniarek, a ostatnie sprawozdania wykazały, że nie wszystkie te pielęgniarki są zatrudnione. Zwłaszcza niema zatrudnienia dość duża liczba pielęgniarek ze szkoły pielęgniarskiej przy Szpitalu starozakonnych w Warszawie, chociaż brak fachowego personelu pielęgniarskiego daje się szczególnie odczuwać w szpitalach żydowskich. Niema więc żadnego uzasadnienia an-

gażowanie na wakujące miejsca sił nieodpowiednio przygotowanych, bez uprzedniego podjęcia starań o zdobycie lepszych.

Dlatego proszę Pana Wojewodę o wpłynięcie na dyrektorów szpitali i lekarzy naczelnych instytucji zapobiegawczych, aby zwracali większą uwagę na kwalifikacje angażowanego personelu pielęgniarskiego i dawali pierwszeństwo osobom o pełnych kwalifikacjach.

Zwracać się o pielęgniarki można bądź bezpośrednio do szkół pielęgniarstwa:

Warszawskiej Szkoły Pielęgniarstwa, Warszawa, ul. Koszykowa 78.

Szkoła Pielęgniarstwa P. C. K. Warszawa, ul. Smólna 6.

Z DZIAŁALNOŚCI SAMORZĄDU HRUBIESZOWSKIEGO.

Niewątpliwie bardzo pouczającym będzie dla wielu samorządów powiatowych wydobywanie się z trudności finansowych Sejmiku Hrubieszowskiego. Samorząd ten dzięki nieostrożnej gospodarce znalazł się w położeniu niesłychanie ciężkim.

Wydział Powiatowy, składając sprawozdanie za okres budżetowy 1931/32, stan ten charakteryzuje w następujących słowach:

„Wykorzystując konjunkturę na rynku kredytowym, Wydział Powiatowy zwłaszcza w roku 1928 wszczął na szeroką skalę pracę inwestycyjną przede wszystkim w kierunku budowy dróg i szkół, oraz rozbudował poszczególne działy swej gospodarki. Nie znajdując pokrycia we własnych źródłach dochodu, Wydział Powiatowy uciekał się do zaciągania pożyczek, których do d. 1.IV.1930 r. zaciągnięto na sumę około 1.400.000 złotych, oraz do wypuszczania weksli własnych, których do d. 1.IV.1930 r. było w obiegu około 600.000 złotych, z tych zaś przeszło 80% zostało zaprotestowanych. Prócz tego należy nadmienić, że dostawcy i przedsiębiorcy w wielu wypadkach pracowali na kredyt.

Intensywna i ponad miarę zdolności finansowych rozbudowana gospodarka, zmusiła Wydział Powiatowy do wyjścia z ram budżetu, wynikiem czego były przekroczenia kredytów prawie we wszystkich działach, oraz powstanie niedoboru na 1.IV.1929 r. w kwocie 614.712 zł. 40 gr. Dla przykładu podaje się ważniejsze przekroczenia budżetu 1928/29, stwierdzone przez Komisję Rewizyjną i rewidenta Związku Powiatów, a mianowicie:

1) wydatki osobowe	10.622,85 zł.
2) wydatki kancelaryjne	9.910,84 „
3) utrzymanie taboru	19.236,78 „
4) szkoła rzemieślnicza	62.246,82 „
5) budowa dróg	103.585,97 „

Częściowym usprawiedliwieniem przekroczeń budżetowych jest fakt, że rachuba Wydziału Powiatowego, mimo olbrzymich operacji, pracowała przez dłuższy okres czasu w składzie 2-ch osób i to niezupełnie przygotowanych do pracy buchalteryjnej, co spowodowało ogromne braki i zaległości w księgach rachunkowych. Dlatego też Wydział Powiato-

Szkoła Pielęgniarstwa przy Szpitalu Starozakonnych. Warszawa, ul. Dworska 17.

Uniw. Szkoły Pielęgniarek i Higjen. Kraków, ul. Kopernika 23.

Szkoła Pielęgniarstwa P. C. K. Poznań, ul. Grottgera 5,

lub do Departamentu Służby Zdrowia Ministerstwa Opieki Społecznej, przytem należy żądać od instytucji, aby podawały: od kiedy będzie potrzebna pielęgniarka, jakie będą warunki pracy i jakie wynagrodzenie. Jest nadto požądane, aby nadsyłano do Departamentu Służby Zdrowia Min. Opieki Społecznej zawiadomienia o ogłoszeniu konkursu na stanowiska pielęgniarek i higienistek“.

wy czuje się w obowiązku nadmienić, że dane cyfrowe z gospodarki finansowej za lata ubiegłe, zamieszczone w treści niniejszego sprawozdania, nie są zupełnie ściśle i należy je brać z pewnym zastrzeżeniem. Z tych samych względów Wydział Powiatowy stara się operować cyframi na d. 1.IV.1930 roku, które już nieco dokładniej przedstawiają stan finansowy Powiatowego Związku Komunalnego.

W tym stanie rzeczy, kiedy zadłużenie Powiatowego Związku Komunalnego wraz z procentami wynosiło w przybliżeniu około 2.600.000 złotych, następuje w grudniu 1929 roku zmiana na stanowisku Przewodniczącego Wydziału Powiatowego.

Po skonstatowaniu krytycznego stanu finansów Powiatowego Związku Komunalnego nastąpiły wprawdzie nieco spóźnione, lecz skuteczne restrykcje budżetu 1929/30, które pozwoliły jeszcze w tym samym roku budżetowym na spłacenie około 200.000 zł. długów. Budżet na rok 1930/31 zostaje opracowany pod kątem daleko idących oszczędności i uzdrowienia finansów Powiatowego Związku Komunalnego. Po stronie wydatków wstawiono powstały w latach poprzednich deficyt w kwocie 614.712,40 zł., co dla zrównoważenia budżetu zmusiło Wydział Powiatowy do wstawienia po stronie dochodów odpowiedniej kwoty z tytułu pożyczek, których jednak nie zrealizowano.

W maju 1930 roku Sejmik Powiatowy powołuje Wydział Powiatowy w nowym składzie.

Dążąc konsekwentnie do wytkniętego celu, Wydział Powiatowy ograniczył inwestycje do wykończenia rozpoczętych robót, oraz prelimitował w budżetach na rok 1930/31/32 jedynie te wydatki, które wypływały z ustawowego obowiązku do ich pokrywania. W międzyczasie dokonano również reorganizacji biura Wydziału Powiatowego, a zwłaszcza rachuby, przyjmując nowych pracowników.

Wczas podjęta i radykalnie przeprowadzona akcja oszczędnościowa, pozwoliła Wydziałowi Powiatowemu w okresie tych 2-ch lat na uregulowanie zaległych rat pożyczek długoterminowych i krótkoterminowych, oraz na spłacenie zadłużenia wekslowego i na rachunkach otwartych. Ustalono również rzeczywisty stan zadłużenia i należności na rzecz Sejmiku Powiatowego na dzień 1.IV.1932 r.“

Zadłużenia w poszczególnych okresach przedstawia następująca tablica:

Zadłużenie Powiatowego Związku Komunalnego.

S t a n w d n i u	P o z y c z k i		S u m a rat niespła- conych w terminie	W e k s l e		Zadłużenie na r-kach otwartych i inne	Ogółem zadłużenie
	długo- terminowe	krótko- terminowe		ogólna suma	w tem zaprotest.		
1 /IV. 1930 r.	1.073.159.79	283.502.64	52.089.84	461.692.98	360.000.—	365.038.53	2.185.483.78
1 /IV. 1931 r.	1.033.746.70	172.224.—	24.851.79	226.100.—	77.500.—	101.061.74	1.533.132.44
1 /IV. 1932 r.	1.038.098.80	70.000.—	— —	128.073.05	5.000.—	95.976.16	1.332.148.01

U w a g a. Cyfry za lata 1930/31 podane w rubrykach 5, 6, 7 i 8 nie są zupełnie ściśle (winny być wyższe).

Jak widać z powyższego zestawienia Wydział Powiatowy uregulował w ciągu 2-ch lat 853.335,77 zł. długów. Powiększenie się w roku sprawozdawczym zadłużenia długoterminowego powstało na skutek przeprowadzonej konwersji pożyczek krótkoterminowych na długoterminowe na sumę 60.983,29 zł. Należy przytem nadmienić, że w tym samym czasie Wydział Powiatowy spłacił 478.286,34 zł. tytułem procentów.

Gospodarka drogowa.

Wydatki na budowę i utrzymanie dróg stanowią i dziś jeszcze, mimo ogólnego kryzysu, najpoważniejszą pozycję w budżecie Pow. Zw. Kom. Lecz kiedy w latach poprzednich 1928/29 i 1929/30 zużywano na budowę dróg oprócz normalnych wpływów z opłat i dopłat drogowych, pobieranych w najwyższej normie, jeszcze cały szereg pożyczek bądź to długoterminowych, bądź też krótkoterminowych, to począwszy od roku 1930/31 sytuacja w tej dziedzinie uległa całkowitemu odwróceniu, a mianowicie: na budowę i utrzymanie dróg nie tylko nie zaciągano nowych pożyczek, lecz z pobieranych w niższej normie opłat drogowych musiano spłacać zaciągnięte poprzednio pożyczki. Tem też należy tłumaczyć fakt, że gdy w roku 1928/29 wybudowano 14,8 km. dróg samorządowych, to w roku sprawozdawczym ilość wybudowanych dróg dosięgła zaledwie 2,122 km. Natomiast stan finansowy Sejmiku Powiatowego uległ poprawie, bo gdy na 1.IV.1930 r. przeterminowane raty wynosiły 52.089,84 zł., weksli zaprotestowanych było na sumę przeszło 360.000 zł. a deficyt Pow. Zw. Kom. wyniósł jeszcze 315.886,44 zł., to na 1.IV.1932 r. wszystkie zaległe raty pożyczek długoterminowych i krótkoterminowych zostały uregulowane, weksli zaprotestowanych pozostało na 5.000 złotych, a deficyt został wyrównany.

Konserwacje również ograniczono do najniezbędniejszych potrzeb.

Pod względem budowy nowych dróg Wydział Powiatowy zwrócił specjalną uwagę na drogi, których budowę rozpoczęto w latach ubiegłych, i dążył do pokrycia twardą nawierzchnią odcinków dróg, na których roboty ziemne były poprzednio wykonane.

Szkolnictwo powszechne.

Rozpoczęta w latach 1927/28 i 1929/30 akcja wznoszenia nowych budynków szkolnych na terenach poszczególnych gmin, została począwszy od r. 1930/31 poważnie ograniczona. Fakt ten został spowodowany z jednej strony koniecznością spłacania poprzednio zaciągniętych pożyczek, z drugiej zaś panującym obecnie kryzysem finansowym i skurczeniem się źródeł dochodowych, które nie pozwalają gminom nawet na utrzymanie już istniejących szkół. Akcja Wydziału Powiatowego w tej dziedzinie ograniczyła się do wykończenia 3-klasowej szkoły powszechnej w Skryhiczynie kosztem 66.479,67 zł. Licząc się jednak z dość pokaźnym przyrostem dzieci w wieku szkolnym, około 2.300 rocznie, Wydział Powiatowy

postanowił choć w części zaradzić brakowi pomieszczeń szkolnych i w tym celu zorganizował Związek Międzykomunalny dla budowy szkół powszechnych na terenie pow. hrubieszowskiego (Lub. Dz. Wój. 1932 r. Nr. 4, poz. 28) w skład którego wchodzi: Sejmik Powiatowy z udziałem od 250.000 do 300.000 zł., oraz 7 gmin finansowo silniejszych z udziałami od 50.000 do 75.000 zł., płatnymi w 10-ciu ratach rocznych. Celem Związku jest pobudowanie na terenie każdej z 7-iu gmin - członków przynajmniej jednej siedmioklasowej szkoły powszechnej. Zgodnie z uchwałą Rady Związku przystąpiono w roku sprawozdawczym do przygotowania materiałów pod budowę szkoły w os. Grabowiec, gdzie po wyborze odpowiedniego placu stanie pierwsza szkoła, pobudowana siłami wszystkich członków.

Pozatem Wydział Powiatowy pragnąc umożliwić gminom należyte wywiązywanie się z ustawowych obowiązków na utrzymanie szkół powszechnych, odroczył płatność rat z tytułu zaciągniętej przez gminy w 1928/29 roku pożyczki w wysokości 300 tysięcy złotych w złocie. Na dzień 1.IV.1932 r. zaległości te wynosiły:

Gmina Białopole	18.922,31 zł.
" Dziekanów	18.922,31 "
" Miętkie	1.803,70 "
" Mołodjatyczne	20.905,16 "
" Werbkowice	20.642,11 "

Razem 81.285,59 zł.

Niezależnie od powyższego Wydział Powiatowy udzielił gminie Mołodjatyczne bezwrotnej zapomogi w formie blachy na pokrycie szkoły w Trzeszczanach w wysokości 2.848 złotych, oraz zakupił nowo utworzonej szkole w Piasecznie (gm. Dołhobyczów) 14 ławek szkolnych za kwotę 336 złotych.

Biblioteka Publiczna Sejmiku.

Z uwagi na to, że Biblioteka Publiczna obchodzi w roku sprawozdawczym 10-letnią rocznicę istnienia, Wydział Powiatowy przedstawia w krótkości obraz jej działalności w ubiegłym okresie.

Pierwotnym zamiarem Sejmiku (1921 r.) było utworzenie Centrali Bibliotek Ruchomych, jednak zaniechano tej formy pracy, ze względu na trudniejsze warunki wykonania tego planu. Zorganizowanie bibliotek ruchomych wymagało bowiem od razu większego wysiłku finansowego i stałego fachowego nadzoru nad bibliotekami ruchomymi, — aby włożony wysiłek nie poszedł na marne. Sejmik wybrał wobec tego drogę pośrednią, tworząc w 1922 r. bibliotekę stałą — dał jednocześnie możność korzystania z biblioteki i ludności wiejskiej, przez bezpłatne wypożyczenie książek organizacjom społeczno - oświatowym w powiecie. W ten sposób umożliwiony został stały rozwój biblioteki, gdyż z opłat czytelników indywidualnych osiągnęto stosunkowo bardzo poważny dochód, pokrywający w niektórych latach do 83% wydatków biblioteki.

Ruch Biblioteki 1922 — 1931.

Rok kalendarzowy	Stan księgozbioru tomów	Roczny zakup książek tomów	Ilość czytelników	Ilość wypożyczeń tomów	Średnio 1 czytelnik wypożyczył tomów	Obrót księgozbioru	Współczynnik aktywności
1922	1.006 *)	599 *)	380	12.342	32,0	12,3	393,6
1923	1.580	574	525	22.793	43,4	14,4	625,0
1924	2.086	506	374	12.104	32,4	5,8	187,9
1925	2.087 **)	408 **)	250	8.420	33,7	4,0	134,8
1926	2.567	480	282	12.136	43,0	4,7	202,1
1927	3.805	1 238	446	13.964	31,7	3,5	117,3
1928	4.067	262	376	14.040	37,3	3,7	130,6
1929	4.233	166	392	11.229	28,6	2,7	77,2
1930	4.599	366	258	9.779	37,9	2,1	79,6
1931	4.615	16	220	7.057	32,1	1,5	48,2
Razem	—	4 615	3 503	123.864	35,0	54,7	—

*) W 1922 r. biblioteka posiada własnych książek 599 t. i depozyt Polskiej Macierzy Szkolnej 407 t.

***) W 1925 r. kupiono nowych książek 408, ponieważ wycofany został depozyt P. M. S. przyrost księgozbioru w 1925 roku wyniósł 1 tom.

Księgozbiór stale wzrastał osiągając w r. 1931/32 cyfrę 4.615 tomów. Za cały okres 1922 — 1931 r. wypożyczono ogółem 123.864 t., czyli księgozbiór w tym czasie był średnio 54,7 razy w całości obrócony, co świadczy o silnym wyczytaniu księgozbioru. Ponieważ w ostatnich latach zmniejszył się zakup książek, w pierwszych 6-ciu latach zakupiono 3.805 tomów (82,4%), a w ostatnich 4 latach tylko 810 tomów (17,6%), wskutek tego nastąpiło zmniejszenie wykorzystania biblioteki.

Aby włożony w ciągu 10-ciu lat wysiłek nie został przekreślony — Sejmik położył intensywny nacisk na zapewnienie bibliotecze możliwie pomyślnych warunków do dalszego rozwoju.

Obecnie dojrzała już całkowicie do zrealizowania myśl stworzenia Centrali Bibliotek Ruchomych. 10-letnie istnienie obecnej placówki daje trwałą podstawę do rozszerzania form pracy bibliotecznej, doświadczenia i wyniki dotychczas uzyskane uzasadniły w pełni konieczność zaspakajania potrzeb oświatowych. Sejmik ze skromnych zaczątków stworzył największą bibliotekę powiatu i osiągając miejsce przodujące jest tem samem powołany do rozwiązania całości spraw bibliotecznych w powiecie.

W tym kierunku będą nastawione prace w drugim okresie działalności Sejmiku na polu bibliotekarstwa oświatowego.

Ze Związku Powiatów Rzeczypospolitej Polskiej

MIĘDZYZWIĄzkOWA KOMISJA SAMORZĄDOWA.

Centralne organizacje samorządu terytorjalnego, a mianowicie Związek Powiatów Rzplitej Polskiej, Związek Miast Polskich oraz Związek Gmin Wiejskich utworzyły wspólną komisję porozumiewawczą, której zadaniem jest uzgadnianie stanowiska wspomnianych instytucji we wszystkich ważnych sprawach, dotyczących całego samorządu terytorjalnego i wspólne reprezentowanie uzgodnionego stanowiska wobec Rządu i Parlamentu. W tej sprawie odbyła się w dniu 8 b. m. pod przewodnictwem prezesa Związku Powiatów, D-ra M. Jaroszyńskiego, konferencja przedstawicieli centralnych organizacji, w której wzięli udział z ramienia Związku Powiatów, oprócz prezesa, wiceprezes poseł Dunin-Markiewicz i dyrektor Fr. Branney, z ramienia Związku Gmin — prezes wicemarszałek Dr. K. Polakiewicz, poseł dr. Rzóska i dyr. Tkaczyk, z ramienia Związku Miast dyr. M. Porowski. Omówiono i uzgodniono sprawę organizacji stałej Komisji porozumiewawczej oraz ustalono wspólne stanowisko w sprawie kosztów leczenia i opieki społecznej tudzież podatku obywatelskiego.

W SPRAWIE DOSTARCZANIA GRUNTÓW NA CELE SZKOLNICTWA.

Związek Powiatów Rz. P. zwrócił się z memorjałem w dn. 8 b. m. do Pana Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych w następującej sprawie:

Ustawa z dn. 17.II.1922 r. o budowie szkół powszechnych zobowiązała gminy do dostarczenia gruntów pod budowę szkół powszechnych, ustawa z 9.X.1923 r. o uposażeniu funkcjonariuszy państwowych nałożyła obowiązek przydzielania kierownikom szkół 2 morgów gruntu do użytkowania, wreszcie rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 3.XII.1930 r. pośrednio zobowiązało gminy do dostarczenia odpowiednich gruntów pod budowę domów mieszkalnych dla nauczycieli szkół publicznych.

Zadania powyższe gminy zobowiązane są wykonywać przy pomocy własnych zasobów finansowych, które są niedostateczne nawet na pokrycie bieżących potrzeb. Obecnie Państwo pomaga gminom w tym

zakresie w trojaki sposób: a) wydzieławia gminom grunty państwowe, pozostające w zarządzie Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych, b) władze ziemskie sprzedają gminom działki wydzielone w drodze parcelacji, c) grunty państwowe przydzielone przez b. władze rosyjskie pozostawiają władze polskie w bezpłatnym użytkowaniu gmin.

Jedynie trzeci rodzaj pomocy Państwa nie obciąża budżetów gmin, pozostałe zaś dwa nakładają obowiązek ponoszenia świadczeń pieniężnych. Powstałe stąd zadłużenie należy bądź umorzyć, bądź też zawiesić czasowo wszelkie kroki egzekucyjne z tego tytułu.

Jeżeli zaś chodzi o uregulowanie tej kwestji na przyszłość, to rozwiązać ją może jedynie wprowadzenie zasadniczych zmian w obowiązującym ustawodawstwie w kierunku pozostawienia gminom w bezpłatnym użytkowaniu wszystkich gruntów państwowych przydzielonych na cele szkolne, a te, na których gmina pobudowała budynki szkolne, winny być odstąpione bezpłatnie na własność gminom. Z zapasu ziemi, uzyskanego w wykonaniu reformy rolnej, należałoby przydzielić gminom na własność działki gruntu pod budowę publicznych szkół powszechnych bezpłatnie bądź też po cenie kosztów własnych.

W SPRAWIE DOSTARCZANIA MIESZKAŃ NAUCZYCIEŁOM SZKÓŁ POWSZECHNYCH.

W wykonaniu powziętych przez władze Związku uchwał, Związek Powiatów zwrócił się z memorjałem do Pana Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego oraz do Pana Ministra Spraw Wewn. w sprawie dostarczania przez gminy mieszkań nauczycielstwu szkół powszechnych, który w streszczeniu podajemy:

A. I n t e r p r e t a c j a p r z e p i s ó w o b o w i ą z u j ą c y c h. Stosowanie rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z 3.XII.1930 (D. U. R. P. Nr. 86, poz. 662), nakładającego na gminy obowiązek dostarczania mieszkań nauczycielstwu lub zastępczego płacenia dodatku napotyka w praktyce na trudności natury prawnej, ma-

jące swój wpływ na stronę finansową gmin. Władze szkolne bowiem stoją na stanowisku, iż gmina ma wypłacać dodatek mieszkaniowy 1) nauczycielce żonie, mieszkającej razem z mężem nauczycielem w mieszkaniu dostarczonem przez gminę, 2) nauczycielowi, który nie przyjął mieszkania od gminy z powodu posiadania mieszkania w budynku własnym lub dostarczonego przez osoby trzecie. Interpretacja władz szkolnych, zdaniem Związku Powiatów, nie jest słuszną; bowiem jeśli gmina dostarczyła nauczycielom małżonkom mieszkanie, dostosowane do ich warunków rodzinnych, przez nich przyjęte, to gmina wypełniła swój obowiązek w stosunku do obu małżonków. Taka interpretacja ma swe oparcie w ustawodawstwie cywilnem, z którego wynika obowiązek żony do zamieszkania w domu męża. Jeśli gmina dostarczyła odpowiednie mieszkanie mężowi, to odpada już obowiązek dostarczenia mieszkania żonie, a temsamem obowiązek zastępczego płacenia dodatku. Odmienna interpretacja władz szkolnych daje uprzywilejowane stanowisko nauczycielce zamężnej w stosunku do nauczycielki samotnej, która traci dodatek, przyjmując mieszkanie od gminy, oraz nie godzi się z poczuciem słuszności ludności wiejskiej, wywołując niepożądany nastrój przeciwko nauczycielstwu. Odnośnie drugiego wypadku rozp. Min. W. R. i O. P. z dn. 11.III.1931 r. (D. U. R. P. Nr. 29, poz. 197) wymienia powody, dla których nauczyciel może odmówić lub zrzec się mieszkania od gminy, a mianowicie: 1) jeśli znajduje się ono w budynku nieszkolnym, 2) w wypadku zwiększenia się rodziny, jeśli gmina nie dostosuje mieszkania do nowych warunków rodzinnych, 3) w razie szkodliwości mieszkania dla zdrowia. A zatem posiadanie mieszkania w budynku własnym lub dostarczonym przez osoby trzecie nie jest prawnym powodem do odrzucenia mieszkania zaofiarowanego przez gminę i nie daje prawa do żądania wzajemian dodatku od gminy.

W obu omówionych wypadkach nauczyciele ci mają prawo do dodatku mieszkaniowego, lecz dodatek ten, należy się im jednak nie od gminy, a od Skarbu Państwa. Związek Powiatów prosi przeto Pana Ministra o spowodowanie odpowiednich wyjaśnień.

B. Nowelizacja przepisów. Według art. 1 omawianego rozporządzenia nauczyciel może mieszkania od gminy nie przyjąć. Jest to przepis niesłuszny i drażniący, bowiem nauczyciel, związany swoimi obowiązkami z daną miejscowością, może mieć takie mieszkanie, jakie można znaleźć w danej miejscowości. Jeśli zaś płaci mniej, niż otrzymuje dodatku mieszkaniowego — w przekonaniu ludności zarabia na znajdującej się w ciężkiej sytuacji gminie.

Związek Powiatów zwraca się do Pana Ministra o wystąpienie z odpowiednią inicjatywą ustawodaw-

czą, celem rozciągnięcia obowiązku przyjęcia mieszkania na wszystkie budynki danej miejscowości.

W SPRAWIE POSTĘPOWANIA WŁADZ LEŚNYCH PRZY ZMIANIE KIERUNKÓW TRAS I SZEROKOŚCI PASÓW DROGOWYCH.

Związek Powiatów zwrócił się do Pana Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych w następującej sprawie: Powiatowe związki komunalne, przystępując do porządkowania sieci drogowej natrafiają na duże trudności, bowiem jeśli chodzi o prostowanie drogi wiążące się z wylesieniem — uzależnione jest ono od zgody Min. R. i R. R. zaś rozszerzenie pasów drogowych wymaga wykupu lub wydzierżawienia pasów zajętego gruntu. Jeśli chodzi o prace te na terenie własności prywatnej, dochodzi się łatwo z ludnością do porozumienia i odbywa się to bez wykupu. Tymczasem lasy państwowe, wskutek formalistycznych przepisów krępujących Dyrekcyjne i Nadleśnictwa utrudniają prowadzenie prac, co ujemnie wpływa na bezpłatne odstępowanie przez własność prywatną gruntów na cele drogowe.

Żądanie wydzierżawiania gruntów przez gminy, uniemożliwia całą akcję porządkowania dróg i stwarza precedens do żądania odszkodowania przez właścicieli prywatnych. Wreszcie przez prostowanie drogi, obszar zajmowany przez drogę w sumie zmniejsza się, a przy rozszerzaniu drogi zastrzeżoną być może, przy drogach samorządowych — własność Państwa.

Związek Powiatów zwraca się o wydanie przepisów upoważniających Dyrekcyjne Lasów Państwowych w stosunku do dróg państwowych, wojewódzkich i powiatowych oraz Nadleśnictwa, w stosunku do dróg gminnych do bezpośredniego porozumiewania się z zarządami drogowymi w zakresie omówionych prac drogowych.

W SPRAWIE ULG TARYFOWYCH DLA UZDROWISK.

Związek Powiatów zwrócił się do Pana Ministra Komunikacji, w sprawie przyznania ulg taryfowych, uzdrowiskowych dla miejscowości Pasiecznej, Zielennej, Rafajłowej, Jabłonicy i Łanczyna pow. nadwórniankiego.

W Łanczynie uruchomiony został zakład solankowy, a Wydział Powiatowy, przez budowę szosy Nadwórna — Rafajłowa przyczynił się ze swej strony, do rozwoju tych miejscowości, do których ostatnio dał się zauważyć napływ letników z bardzo odległych stron. Dalszy rozwój tych osiedli zależy w znacznej mierze od przyznania tym miejscowościom ulg taryfowych, przez objęcie ich rozporządzeniem Ministra Komunikacji z dnia 5 maja 1927 r. (D. U. R. P. Nr. 43, poz. 388).

Wiadomości gospodarcze

KURSY WALUT.

(Notowane na giełdzie warszawskiej w dn. 12. X. 1932 r.).

1 dol. St. Zjedn. — 8.93 zł. — 8.89 zł.
100 frank. szwajc. — 172.43 — 171.57 zł.
1 funt. szterl. — 30.68 — 30.98 zł.
100 frank franc. — 34.87 zł. — 35.03 zł.

PAPIERY PROCENTOWE.

(Notowane na giełdzie warszawskiej w dniu 12. X. 1932 r.).

4 proc. pożyczka inwestycyjna 96.75 zł. 3 proc. poz. państw. budow. 38.60, zł. 4 proc. państwowa poz. premjowa dolarowa zł. 49.50, 8 proc. Listy Zastawne Banku Gospodarstwa Krajowego 94 zł. (w złotych w złocie = 161.68 zł. obieg.). 8 proc. obligacje Banku Gospodar. Krajowego 94 zł. w zł. w złocie = 161.68 złotych obieg.). 7 proc. Listy Zastawne Banku Gospodarstwa Krajowego 83.25 zł. 7 proc. obligacje Banku Gospod. Krajow. 83.25 zł. 8 proc. Listy Zastawne Banku Rolnego 94.00 (w złotych w zocie = 161.68 złotym obiegowym). 7 proc. Listy Zastawne Bank Roln. 83.25 zł. 4 1/2 proc. Listy Zastawne Ziemskie—38.00 zł. 8 1/2 proc. obligacje Polskiego Banku Komunalnego III i IV em. — 93 zł.

4 1/2 % Listy Zastawne m. Warszawy 45.75 zł. 8 proc. Listy Zastawne m. Warszawy 59.25. 8 proc. Listy Z. m. Piotrkowa 50.75 zł. 8 1/2 % Listy Zastawne m. Łodzi 57.25 zł., 8 proc. Listy Z. m. Lublina 47.50. 8 proc. Listy Z. m. Częstochowy 50.25. 8 1/2 % L. Z. m. Kielc 52.00
Akcje Banku Polskiego 89.00 zł.
Kurs urzędowy 1 grama czystego złota 5,9244 zł.

CENY ZBOŻA.

(Ceny za 100 kg. franko stacja załadowania).
W dn. 12. X. 1932 r. Warszawa.

Zyto 16.25 — 16.00 zł.
Pszenica 26.00 — 24.50 zł.
Jęczmień 16.00 — 19.00 zł.
Owies 17.50 — 16.50 zł.

NABIAŁ.

(W dniu 29. IX. 1932 r. Warszawa).

Mleko niezbiierane: Cena za 1 litr. mleka w hurcie 0.30 zł.
Masło: za 1 kg. w hurcie: wyborowe luksusowe 3.40 zł., mleczarskie deserowe II gat. 2.80 zł., mleczarskie solone 2.80 zł., oselkowe 2.50 zł.
Ceny masła w detalu rozumieją się o 15 % więcej cen hurtowych.
Jaja świeże za sztukę 0.12 zł.

Poradnik samorządowy

Odpowiedzi w sprawach egzekucyjnych.

1. Pytanie: Urząd gminy Romanów pow. włodawskiego zapytuje:

do kogo, wobec wejścia w życie rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 25.6.1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 62 poz. 580 i 581), należy przymusowe egzekwowanie zaległych pożyczek gminnych kas pożyczkowo-oszczędnościowych?

Odpowiedź: Egzekwowanie należności gminnych kas pożyczkowo - oszczędnościowych od dłużników w trybie administracyjnym należy obecnie wyłącznie do urzędów skarbowych. Dotychczasowe postanowienia art. 1 lit. E. p. 3 ustawy z dn. 31.7.1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 71, poz. 687) i § 14 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 30.12.1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 118, poz. 1069), na podstawie których gminne kasy pożyczkowo- oszczędnościowe mogły swe należności od dłużników ściągać w trybie administracyjnym przez organa gminne, zostały przepisem art. 6 p. 2 ustawy z dn. 10 marca 1932 r. o przejęciu egzekucji administracyjnej przez władze skarbowe (Dz. U. R. P. Nr. 32 poz. 328) zawieszane.

2. Pytanie: Urząd gminy Garbów pow. puławskiego zapytuje:

1) czy urząd gminy ma obowiązek egzekwowania kar szkolnych i na jakiej podstawie?

2) jeśli egzekucja tych należności należy do Urzędów Skarbowych — to kto winien osadzić w areszcie osobę skazaną orzeczeniem Dozoru Szkolnego na zapłacenie grzywny z zamianą w razie nieściągalności na areszt — w wypadku stwierdzenia przez Urząd Skarbowy niemożności ściągnięcia należonej grzywny.

Odpowiedź: 1) Egzekwowanie kar pieniężnych, wymierzanych za niedopełnienie obowiązku szkolnego przez Dozory Szkolne na zasadzie art. art. 41 i 42 dekretu z dn. 7.2.1919 r., o obowiązku szkolnym z chwilą wejścia w życie rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 25.6.1932 o postępowaniu egzekucyjnym władz skarbowych (Dz. U. R. P. Nr. 62 poz. 580) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 25.6.1932 r. o wyłączeniu niektórych świadczeń pieniężnych z pod egzekucji urzędów skarbowych (Dz. U. R. P. Nr. 62 poz. 581), należy do urzędów skarbowych.

2) Wydane w sprawie przejęcia egzekucji administracyjnej przez urzędy skarbowe ustawa i rozporządzenie nie uchyliły postanowień art. 44 wspomnianego dekretu o obowiązku szkolnym w części dotyczącej wykonywania kar aresztu za niedopełnienie obowiązku szkolnego. Wykonanie kary aresztu, orzeczonej przez Dozór Szkolny, względnie kary aresztu w razie niezapłacenia grzywny należy do wójtów, względnie magistratów lub do policji miejscowej.

3. Pytanie: Magistrat pewnego miasta zapytuje: czy w myśl art. 23 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnym (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 341) w związku z § 50 Rozporządzenia Rady Ministrów o postępowaniu egzekucyjnym władz skarbowych (Dz. U. R. P. Nr. 62 z r. 1932 poz. 580) Magistraty obowiązane są na żądanie Urzędów Skarbowych doręczać upomnienia płatnikom zalegającym z płatnością podatków § 16 Rozp. Rady Ministrów z dn. 25.6.1932 r. o postępowaniu egzekucyjnym władz skarbowych oraz § 29 Instrukcji egzekucyjnej władz skarbowych i czy władza nadzorcza ma prawo polecić doręczanie takowych, o ile art. 23 powyższego

rozporządzenia brzmi: Wezwania i inne pisma urzędowe władza doręcza za pokwitowaniem bądź bezpośrednio w urzędzie, bądź poza nim, przytem bądź przez własnych funkcjonarjuszów, bądź przez inne organa władzy lub wreszcie przez urzędy gminne (magistraty) w miejscu siedziby Urzędu skarbowego.

Odpowiedź: Urzędy gminne (magistraty) obowiązane są na żądanie urzędów skarbowych doręczać nietylko upomnienia ale także wszelkie inne pisma urzędowe w sprawach egzekucyjnych. Za doręczanie pism urzędowych w sprawach egzekucyjnych, zgodnie z § 50 rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 25.6.1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 62 poz. 580), który postanawia, iż do doręczeń pism urzędowych w sprawach egzekucyjnych mają zastosowanie art. 9 — 81 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22.3.1928 r. o postępowaniu administracyjnym, związki komunalne powinny otrzymywać odszkodowanie w wysokości podwójnej każdorazowej opłaty pocztowej za list zwykły najniższej wagi.

4. Pytanie: Urząd gminy Łyszkowice pow. łowickiego zapytuje:

czy gmina jest obowiązana ściągać defraudację leśną, zasądzoną przez sąd, na rzecz Nadleśnictwa, w związku z wejściem w życie nowej ustawy egzekucyjnej.

Odpowiedź: Ustawa z dn. 10.3.1932 r. o przejęciu egzekucji administracyjnej przez władze skarbowe oraz o postępowaniu egzekucyjnym władz skarbowych (Dz. U. R. P. Nr. 32 poz. 328), postanawiając w art. 2 zupełnie wyraźnie, że „grzywny, kary pieniężne, nawiązki, opłaty i koszty, orzeczone w sądownym postępowaniu karnem, mogą być ściągane na polecenie władzy sądowej lub prokuratorskiej bądź w myśl przepisów ustawy (t. j. w trybie administracyjnym) bądź na zasadzie dotychczasowych przepisów przez sądowe organa egzekucyjne“ tem samem zawiesiła z dniem wejścia w życie rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 25.6.1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 62 poz. 580) postanowienia art. 46 § 3 przepisów wprowadzających Kodeks Postępowania Karnego (Dz. U. R. P. Nr. 33 poz. 314 z r. 1928), na podstawie którego organa gminne na obszarze województw centralnych i wschodnich były obowiązane na żądanie władz sądowych i prokuratorskich do egzekwowania kar pieniężnych, nawiązek i t. d., orzeczonych w sądownym postępowaniu karnem.

5. Pytanie: Urząd gminy Łosień pow. będzińskiego zapytuje:

kto ma kierować sprawę egzekucji przez władze skarbowe i występować w charakterze wierzyciela odnośnie podatku gruntowego i innych sum przechodnich przekazanych gminie do wymiaru i poboru. O ile gmina, to czy i na jakiej podstawie ponosić ma koszty egzekucyjne od tych podatków w wypadku ich nieściągalności.

Odpowiedź: Wydane przepisy nie zawierają zupełnie wskazówek, jak należy postępować ze sprawami należności, przekazanymi organom komunalnym do egzekucji, względnie poboru przez inne władze i instytucje, w tej liczbie także władze i instytucje, znajdujące się w innych miejscowościach.

Teoretycznie najbardziej właściwe i celowe byłoby przekazywanie tych spraw do dalszej egzekucji względnie do rozpoczęcia i przeprowadzenia egzekucji miejscowym urzędem skarbowym przy jednoczesnym zawiadomieniu o tem odnośnych władz i instytucji.

Uniknęłyby się w ten sposób straty czasu i kosztów, związanych ze zwracaniem aktów wierzycielom, którzy przecież musieliby te zawsze przesłać z powrotem tylko nie pod adresem związków komunalnych a urzędów skarbowych. W praktyce jednak dzieje się inaczej i akta są zwracane właściwemu wierzycielowi.

W sprawie powyższej centralne zrzeczenia samorządowe zwróciły się do Ministerstwa Skarbu o udzielenie wyjaśnień.

6. Pytanie: C. Nowicki pom. sekr. Urzędu gminy Iwanowice pow. kaliskiego zapytuje:

czy, wobec wejścia w życie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 marca r. b. o przejęciu egzekucji administracyjnej przez władze skarbowe, Urząd gminy ma obowiązek egzekwowania grzywien i wszelkich należności z sądowych tytułów wykonawczych i wszelkiego rodzaju nakazów karnych instytucji sądowych. W wypadku pozytywnym, czy ma prawo pobierać koszty egzekucyjne w myśl przepisów rozporządzenia Prezydenta R. P. z 22.3.1928 r. o postępowaniu przymusowym w administracji. Bowiem ostatnie zdanie art. 2 na wstępie rzezonego rozporządzenia mówi: „bądź na zasadzie dotychczasowych przepisów przez sądowe organa egzekucyjne“, z którego nasuwa się wątpliwość, czy jak dotychczas egzekwują Urzędy gminne, czy też organa sądowe, to jest komornicy sądowi.

Odpowiedź: Odpowiedzi w powyższej sprawie udzielono w „Samorządzie“ Nr. 38 str. 591 i 592.

7. Urząd gminy Wisznice pow. włodawskiego.

Odpowiedzi na szereg nadesłanych pytań zawarte są w odpowiedziach na pytania 1 — 6.

G.

8. Pytanie: Urząd gminy Sztabin zapytuje:

1) Czy w rejestrze mieszkańców są dozwolone poprawki, stwierdzone po otrzymaniu dokumentów.

2) Czy z powodu licznego stanu rodziny można pozostawić na zapas wolną stronicę w rejestrze mieszkańców.

3) Czy na place niezabudowane, które posiadają swe numery, można pozostawić wolną stronę.

Odpowiedź: 1) Wszelkie błędy zauważone w rejestrze mieszkańców powinny być poprawione, jeżeli gmina po otrzymaniu dokumentów przekona się, że pierwotny zapis był dokonany błędnie. W tym wypadku należy zapis błędny przekreślić czerwonym atramentem i wpisać nowy prawidłowy tekst tymże atramentem czyniąc dopisek „p. akta“. W „uwagach“ należy uczynić odpowiednie omówienie np. „Poz. 6 rub. 2 poprawiono 14.10.32“. Adnotacja powinna być podpisana przez urzędnika, który poprawki dokonał.

Omyłki takie mogą wynikać tylko z powodu imienia, nazwiska i niektórych innych jeszcze danych, a mianowicie tych, które wpisuje się na podstawie ankiety. Inne rubryki, jak data i miejsce urodzenia, zawód, przynależność państwowa wpisuje się tylko na podstawie dokumentów, a więc omyłki tu mogą zachodzić tylko wyjątkowo (patrz § 18 instr. M. S. Wewn.).

2) Strony rejestru mieszkańców należy zapisywać jedną po drugiej bez żadnych przerw. Pozostawianie stron wolnych „na zapas” nie jest dozwolone. (Patrz instr. M. S. Wewn. §§ 43 i 44). Tylko w końcu tomu lub zeszytu pozostawia się pewną ilość stron wolnych dla dalszych zapisów (§ 44 ust. 2 instr. M. S. Wewn.).

3) Place tudzież budynki, nie przeznaczone na domy mieszkalne, nie powinny być uwidoczniane w rejestrze mieszkańców. Z tego powodu pozostawianie wolnych stron dla placów nie powinno mieć miejsca. Natomiast osoby, które wprowadzają się do domu nowowyprowadzanego będą wpisane na pierwszej wolnej stronie w końcu danego tomu (patrz § 45 ust. 2 instr. M. S. Wewn.).

Powyższy tryb postępowania ma swoje ujemne strony, gdyż po pewnym czasie rejestr mieszkańców traci pierwotną swą przejrzystość, ale jest to brak, którego niepodobna uniknąć przy książkowym systemie rejestracji.

9. Pytanie: Magistrat m. Radomia zapytuje:

1) Czy gmina, wystawiająca dowód osobisty lub wydająca zaświadczenie o stanie materialnym, może żądać od petenta dowodu zamieszkania.

2) Czy w wypadku zmiany miejsca zamieszkania bez wymeldowania gmina, otrzymująca zawiadomienie wzoru „C”, obowiązana jest przesłać w odpowiedzi zawiadomienie wzoru „A” niezwłocznie, czy też dopiero po otrzymaniu wymeldunku. (Zgłoszenia wzoru Nr. 2).

3) Jak postąpić w wypadku otrzymania zawiadomienia „C” wraz ze zgłoszeniem wzoru Nr. 2 osób, które opuściły gminę bez wymeldowania i które nie były tam zameldowane? Czy należy wtedy przesyłać w odpowiedzi zawiadomienia wzoru „A”, czy też wzoru „D”.

4) Czy osoba, przybywająca na zamieszkanie do danej gminy, obowiązana jest złożyć zgłoszenie zmiany miejsca zamieszkania (wymeldunek z poprzedniej gminy), jeżeli nie okaże potwierdzenia wymeldowania.

5) Jakiego wzoru zawiadomienie przesłać w odpowiedzi na wzór „C”, jeżeli osoba, opuszczająca gminę, wymeldowała się na czasowy tylko pobyt, a w nowym miejscu zamieszkania zgłosiła się na zamieszkanie.

Odpowiedź: 1) Przy wydawaniu dowodów osobistych i innych aktów urzędowych, przy wystawianiu których wymagane jest stwierdzenie zamieszkania w gminie, gmina powinna ustalić fakt zamieszkania na podstawie własnego rejestru mieszkańców (a nie na podstawie meldunków). Żądanie od petenta dowodu zamieszkania nie byłoby tu usprawiedliwione, gdyż dowody osobiste wydawane są tylko własnym mieszkańcom (patrz § 33 instrukcji M. S. Wewn.). Po otrzymaniu podania o wydanie dowodu

osobistego lub t. p. należy sprawdzić w rejestrze mieszkańców, czy dana osoba rzeczywiście zamieszkuje w gminie, wystawiającej dowód osobisty, poczem na podaniu uczynić adnotację: „zapisany do rejestru mieszkańców tom... str...”, a przy rejestrze kartotekowym: „zapisany do rejestru mieszkańców. Nr. ks. kontr. r. ludn....”.

2) Kwestję tę reguluje § 21 ust. 2 instrukcji M. S. Wew. Ponieważ w tym wypadku gmina poprzedniego zamieszkania nie otrzymała wymeldunku i fakt opuszczenia gminy nie jest jej wobec tego znany, przeto przedewszystkiem należy stwierdzić, czy osoba, wskazana w zawiadomieniu „C” rzeczywiście opuściła gminę. Stwierdza się to za pośrednictwem właściciela domu, który obowiązany jest przedłożyć gminie wymeldunek na podstawie własnych informacji (patrz § 15 rozporządzenia M. S. Wew.). Po stwierdzeniu w powyższy sposób faktu opuszczenia gminy, należy niezwłocznie przesłać zawiadomienie wzoru „A”, w którym należy uwidocznnić fakt wyjazdu bez wymeldowania i prosić o nadesłanie brakującego zgłoszenia wzoru Nr. 2 (patrz formularz „C”).

Gmina, wysyłająca zawiadomienie wzoru „C”, powinna przytem bezwarunkowo wskazać dokładny adres osoby, wymienionej w zawiadomieniu, ponieważ w okresie zakładania rejestru mieszkańców może się zdarzyć, że opuszczający gminę poprzedniego m. zamieszkania nie tylko nie wymeldował się stamtąd, lecz nie był tam nawet zameldowany. W tym wypadku brak adresu uniemożliwiłby ustalenie faktu zamieszkania, co wywołałoby konieczność dodatkowej korespondencji.

3) Zawiadomienie wzoru „D” przesyła się tylko wówczas, jeżeli osoba, wymieniona w zawiadomieniu „C” rzeczywiście w gminie nie zamieszkiwała. W tym zaś wypadku osoba, o którą chodzi, zamieszkiwała w gminie, nie będąc meldowaną. Wynika to ze zgłoszenia Nr. 2, w którym wskazany jest dokładny adres. Należy więc ustalić fakt zamieszkania i postąpić w sposób podany w przykładzie poprzednim, a następnie przesłać odpowiedź wzoru „A”.

Jak wynika z powyższego, gmina wysyłająca zawiadomienie wzoru „C” powinna bezwarunkowo ustalić, czy przybysz został wymeldowany z gminy poprzedniego zamieszkania, przyczem najlepiej jest żądać okazania potwierdzenia wymeldowania (patrz § 27, ust. 1).

W razie stwierdzenia wyjazdu bez wymeldowania należy do zawiadomienia wzoru „C” dołączać zgłoszenie zmiany miejsca zamieszkania, albo wskazać dokładny adres w gminie poprzedniego zamieszkania. Jeżeli na zawiadomienie wzoru „C” otrzyma gmina odpowiedź negatywną wzoru „D”, należy ponownie wezwać przybysza i ustalić protokularnie jego poprzedni adres oraz gminę, w której wypełnił ankietę. W protokole konieczną jest wzmianka o uprzedzeniu o grożącej odpowiedzialności za fałszywe lub lekko-myślne zeznanie (patrz art. 24 i 25 rozporządzenia Prezydenta R. P. o ewidencji ruchu ludności). Po takim protokularnym ustaleniu poprzedniego miejsca zamieszkania gmina ponownie skieruje zawiadomienie wzoru „C” według ustalonego protokularnie adresu, postępując w razie potrzeby analogicznie do postanowienia § 30 instrukcji.

Niedopełnienie meldunku lub niewypełnienie ankiety powinno być z reguły zawsze karane zarówno w stosunku o osobę zmieniającą zamieszkanie, jako też w stosunku do właściciela domu wzgl. głównego lokatora, który dopuścił się takiego zaniedbania (patrz § 24 instrukcji M. S. Wew.).

4) Gmina nowego m. zamieszkania powinna żądać z własnej inicjatywy złożenia wymeldunku celem przesłania go gminie poprzedniego zamieszkania, jeżeli ustali, że przybysz nie dokonał tego obowiązku w swoim czasie. Brak potwierdzenia wymeldowania nie dowodzi jeszcze, że wymeldunku nie dokonano, a więc nie jest sam przez się powodem takiego wymagania.

5) W tym wypadku należy ustalić za pośrednictwem właściciela domu (patrz § 15 i 16 rozporządzenia M. S. Wew.), czy osoba, o którą chodzi, rzeczywiście zmieniła miejsce zamieszkania, a następnie przesłać odpowiedź wzoru „A“ jak w wypadku wyjazdu bez wymeldowania (patrz § 21 instrukcji M. S. Wew.), skreślając jednocześnie daną osobę z rejestru.

Jeżeli natomiast okazałoby się, że osoba, wymieniona w zawiadomieniu wzoru „C“ nie opuściła na stałe gminy, należy powiadomić o tem gminę wysyłającą, prosząc o dodatkowe zbadanie sprawy.

10. Pytanie: Urząd Gminy Wiszniewice zapytuje:

1) Czy dokumenty metrykalne, znajdujące się przy księgach ludności stałej, można zabrać na stałe do użytku rejestru mieszkańców i odpowiednio je posegregować, ewentualnie odstępować je gminom innym na ich żądanie.

2) Czy do rejestru mieszkańców wpisuje się osoby przebywające czasowo.

3) Jak należy postępować z osobami wyznania mojżeszowego przy zapisie do rejestru mieszkańców, na których nie były wogóle sporządzane akty stanu cywilnego (metryki urodzenia i ślubu), czy żonę taką zapisać według jej nazwiska panieńskiego, a dzieci na nazwisko matki.

4) Czy ewentualne pomyłki w rejestrach można wywabić.

5) Czy ankiety, w których nie wszystkie rubryki są wypełnione, należy uzupełniać po otrzymaniu dowodów.

6) Czy do księgi kontroli ruchu ludności konieczne trzeba wpisać wszystkie nazwiska głów gospodarstw domowych według stanu na dzień 1.I.1931 r., czy też wystarczy obliczyć wszystkich mieszkańców według ankiety, a następnie wpisać wszystkie osoby, które przybyły do gminy w ciągu 1931 r.

Odpowiedź: 1) Gmina powinna wykorzystać wszelkie znajdujące się w jej posiadaniu dokumenty dla celów rejestru mieszkańców (patrz § 18 lit. b) instrukcji M. S. Wew.), a więc powinna uporządkować i przechowywać w archiwum rejestru mieszkańców również i dokumenty, znajdujące się przy księgach stałej ludności.

Dokumenty osób, niezamieszkujących w gminie, mogą być na żądanie przesyłane gminie zamieszkania po odnotowaniu tego w odpowiednich księgach w myśl punktu 4 okólnika M. S. Wew. z dnia 25 kwietnia 1931 r. Nr. 65 w sprawie ewidencji ruchu ludności.

2) Osób czasowo przebywających w gminie nie należy bezwarunkowo w żadnym wypadku wpisywać ani do rejestru, ani do ksiąg kontroli r. ludn.

W myśl § 23 ust. 4 rozp. M. S. Wew. ewidencję osób czasowo przebywających prowadzi się tylko przy pomocy kart meldunkowych, przechowując je w układzie alfabetycznym lub innym. Żadnych ksiąg meldunkowych dla osób czasowo przebywających, gminy nie prowadzą.

3) Mieszkańców wyznania mojżeszowego należy wzywać do przedłożenia dokumentów narówni z innymi mieszkańcami (patrz instrukcja M. S. Wew. § 18). Przy małżeństwach rytualnych, na które nie sporządzono aktu ślubu, wpisuje się żonę na nazwisko panięskie, zaś dzieci na nazwisko panięskie matki.

4) Wywabianie jest niedozwolone bezwzględnie. Należy w tych wypadkach przekreślić czerwonym atramentem i tymże atramentem wpisać tekst poprawiony.

5) Ankieta powinna pozostawać w takim stanie, w jakim ją przyjęto. Po otrzymaniu natomiast dokumentów należy wpisać odpowiednie dane bezpośrednio do rejestru mieszkańców. W razie istotnych braków ankietę można zwrócić do ponownego wypełnienia lub należytego uzupełnienia.

6) Stosownie do § 16 instr. M. S. Wew. wszystkie gospodarstwa domowe, wykazane w ankiecie, powinny być wpisane do ks. kontr. r. ludn. przez wskazanie imienia i nazwiska głowy gospodarstwa domowego tudzież ilości członków gospodarstwa domowego (§ 76 teje instrukcji). Wskazanie tylko ilości osób byłoby niezgodne z instrukcją.

Wobec tego, że początkowy termin ułożenia rejestru, czyli termin 1 lipca 1931 r. został przesunięty okólnikiem M. S. Wew. do dnia 31 grudnia 1931 r. — g m i n y m o g ą zaniechać zakładania rocznika księgi kontr. r. ludn. za rok 1930 i w księdze za rok 1931 wpisać wszystkie osoby (głowę gospodarstwa domowego) wykazane w ankiecie. Księgę tę w tym wypadku należy zatytułować: „księga kontr. r. lud... za rok 1931 i lata poprzednie“. Do rocznika zaś za rok 1932 wpisywać należy tylko osoby, które przybyły w tymże roku.

11. Pytanie. Urząd gminy Kobylin zapytuje:

1) Czy dowody metrykalne i inne należy w razie zmiany miejsca zamieszkania przysyłać w ślad za osobami, które gminę opuściły, czy też pozostawić na miejscu?

2) który urząd gminny jest obowiązany do uzupełniania dokumentów i gdzie dokumenty te ostatecznie pozostają w przechowaniu?

Odpowiedź: 1) Dokumenty osób, opuszczających gminę, pozostają w gminie poprzedniego m. zamieszkania i przysyłać je do gminy następnego miejsca zamieszkania nie należy. Dokumenty te mogą być przesłane tylko na pisemne żądanie gminy nowego miejsca zamieszkania. Wówczas fakt wysłania dokumentów należy odnotować w sposób wyraźny i widoczny w rejestrze mieszkańców (rubryka uwagi), zaś pismo, na skutek którego dokumenty wysłano, przechować w aktach w miejsce dokumentów, czynniejszy na niem stosowną adnotację o wysłaniu dokumentów.

2) Gmina, która otrzymała kartę ankietową i wpisała danego mieszkańca do rejestru mieszkańców obowiązana jest zebrać odpowiednie dokumenty, uwidoczniając to w rejestrze przez uczynienie w odpowiednich rubrykach adnotacji: „patrz akta“. Zebrane dokumenty przechowywane są następnie w gminie.

Jeżeli dana osoba opuszcza gminę, dokumenty pozostają nadal w tej samej gminie, o ile gmina następnego miejsca zamieszkania nie zażąda nadesłania ich, jak to wskazano w odpowiedzi powyższej.

Gmina nowego miejsca zamieszkania, wpisując do swego rejestru przybysza na podstawie zawiadomienia wzoru A, przenosi niejako poprzedni zapis do swego rejestru. W tym momencie pewne rubryki, zaopatrzone w adnotację „patrz akta“ nie będą wymagały ponownego udokumentowania, gdyż dokument już został złożony.

Natomiast rubryki, które wskutek braku dokumentu nie zostały w poprzedniej gminie wypełnione należy wypełnić w gminie nowego zamieszkania. Ta więc gmina powinna uzupełnić zapis w rejestrze, a w związku z tem powinna odebrać brakujące dokumenty i te dokumenty przechowywać u siebie.

W tym stanie rzeczy zapisy w poszczególnych rubrykach stają się stopniowo kompletne, zaś dokumenty pozostają na przechowaniu w różnych gminach.

Jeżeli gmina pragnie lub potrzebuje skompletować u siebie wszystkie dokumenty danej osoby, — zażąda nadesłania sobie dokumentów, przechowywanych w gminie poprzedniego miejsca zamieszkania. (Patrz Brodowski: „Rejestr mieszkańców i meldunków w Polsce“ §§ 98 — 100, 116, 122).

12. Pytanie: Magistrat m. Nieszawy zapytuje, czy akt ślubu może być spisany w miejscu stałego zamieszkania małżonka, jeżeli obrzęd religijny dokonany został w innej miejscowości?

(Małżonkowie wyznania mojżeszowego, on pochodzi z Nieszawy, ona z Łodzi, obrzęd religijny został udzielony w Łodzi, przez rabina tam zamieszkałego, dowody o zawarciu ślubu są, akt ślubu zaraz sporządzony nie został — czy akt ślubu może być sporządzony w Nieszawie?)

Odpowiedź: Stosownie do art. 187 prawa o małżeństwie akt ślubu powinien być spisany przed właściwym urzędnikiem stanu cywilnego, którym w danym wypadku jest urzędnik stanu cywilnego w Łodzi.

Oдноśny przepis nie reguluje sprawy właściwości w sposób wyczerpujący, a zatem decydować tu będzie art. 2 punkt 2 rozporządzenia Prezydenta R. Polskiej z dnia 22 marca 1928 o postępowaniu administracyjnym (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 341) w myśl którego władza powinna przestrzegać swej właściwości z urzędu. W myśl tego przepisu urzędnik stanu cywilnego w Nieszawie nie wydaje się być upoważnionym do spisania aktu ślubu, zawartego nie w jego okręgu.

13. Pytanie: Urząd gminy Dywin zapytuje, w której rubryce karty rodzinnej (wzór Nr. 7) należy wpisywać drugiego z współmałżonków, czy w rubry-

ce, zatytułowanej „Kobieta“, czy w rubryce „stan cywilny i imię drugiego z małżonków“?

Odpowiedź: W części karty rodzinnej, oznaczonej tytułem „kobieta“, należy wpisać wszystkie dane personalne żony, a więc jej imiona, imiona rodziców i t. d. stosownie do nagłówków poszczególnych rubryk.

Jeżeli małżonkowie nie mieszkają razem wówczas na karcie rodzinnej żony w rubryce „stan cywilny i imię drugiego z współmałżonków“ podaje się: imię drugiego z współmałżonków, oraz miejscowość w której akt ślubu został zawarty i datę aktu. Nr. „Małż. z panem Jankowskim. Warszawa, 14.VII.1930 r. (p. akt)“.

Jeżeli natomiast małżonkowie mieszkają razem, a więc są uwidocznieni na wspólnej karcie rodzinnej — należy w rubryce „stan cywilny“ wskazać tylko nazwę miejscowości i datę aktu. Imienia drugiego z małżonków nie wpisuje się, gdyż oboje małżonkowie są wymienieni na tejże karcie.

Imię i nazwisko drugiego małżonka wpisuje się w wypadkach, gdy żona nosi inne nazwisko np. rozwódka, która powróciła do swego panińskiego nazwiska.

14. Pytanie. Urząd gminy Zamoście zapytuje:

1) Czy do dowodu zmiany miejsca zamieszkania wzoru A, należy przy skreśleniu z rejestru mieszkańców dołączyć metryki urodzenia wzgl. inne dowody osób, wyszczególnionych we wzorze A, czy też należy je zatrzymać i przechowywać w Urzędzie, w którym zostały złożone?

2) Jakie dokumenty powinny być przesyłane do gminy zamieszkania w myśl § 32 instrukcji M. S. Wewn.?

Odpowiedź: 1) Dokumentów nie przesyła się przy wzorze A, lecz pozostawia się w archiwum gminy, która dokument otrzymała. (Patrz § 31 instrukcji M. S. Wewn.). Jeżeli mieszkaniiec gminy przenosi się do innej gminy dokumenty jego mogą być przesłane tylko na żądanie gminy nowego miejsca zamieszkania.

2) W § 32 instrukcji jest mowa o dokumentach osób, które w gminie przebywają czasowo oraz o dokumentach przesłanych gminie omyłkowo. W tym wypadku należy dokument o ile możliwości, przesłać tej gminie, w której dana osoba zamieszkuje.

B.

15. Pytanie: Jeden z urzędów gminnych zapytuje, czy Państw. Bank Rolny ma prawo uiszczać należne od niego podatki obligacjami renty ziemskiej i to po kursie nominalnym.

Odpowiedź: Państw. Bank Rolny, ani żadna wogóle instytucja publiczna czy osoba prywatna nie jest uprawniona do uiszczania podatków obligacjami, lecz jedynie gotówką, lub w formie wzajemnego rozliczenia. Przejściowo istniało ponadto uprawnienie do płacenia podatków w naturze, lecz nie przez Państw. Bank Rolny. W danym wypadku należy odnieść się do władz wyższych za pośrednictwem Wydziału Powiatowego z prośbą o interwencję.

H. i P.

Ogłoszone w Dzienniku Ustaw Nr. 60 prawo o wykroczeniach wchodzi w życie już 1 września 1932 r. Wspomniane prawo, stanowiące kodyfikację wykroczeń objętych dotąd dzielnicowymi Kodeksami Karnymi, oddaje orzecznictwo karne w sprawach wykroczeń władzom administracyjnym. Prawo to, będąc zbudowane na wzór Kodeksu Karnego, będzie wymagało całego szeregu instrukcyj, okólników, a może nawet pewnego przeszkolenia referentów karnych.

Niezbędny w tej mierze „Podręcznik prawa o wykroczeniach, wraz z postępowaniem karnem administracyjnym”, opracowany szczegółowo przez T. Jankowskiego, delegata Min. Spraw Wewn. do sekcji prawa karnego Komisji Kodyfikacyjnej, oraz St. Przestrzelskiego, radcy Min. Spraw Wewn., i zalecony do użytku władz państwowych i samorządowych, przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych pismem z dnia 25 lipca Nr. Pres. 1432/24, ukaże się w czasie najbliższym w nakładzie Samorządowego Instytutu Wydawniczego sp. z o. o. w Warszawie.

Książka „Podręcznik prawa o wykroczeniach wraz z postępowaniem karnem administracyjnym” winna znaleźć się w każdym starostwie, gminie wiejskiej i miejskiej, w komendach policji państwowej oraz w urzędach wojewódzkich.

Cena egz. 6 zł. Przy zamówieniach ponad 10 egzemplarzy—5 zł. Ceny bez przesyłki. Zamówienia kierować do

**SAMORZĄDOWEGO INSTYTUTU WYDAWNICZEGO
SP. Z O. O. W WARSZAWIE, UL. ŚWIĘTOKRZYSKA 13.**

W związku z nowym okólnikiem Ministra Rolnictwa w sprawie wprowadzenia w życie ustawy z dnia 21 marca 1931 r. o zmianie niektórych przepisów ustawy z dnia 23 marca 1929 r. o opłatach od ogierów nieposiadających świadectw uznania (Dz. U. R. P. Nr. 39, poz. 339) uprzejmie zawiadamiamy, iż posiadamy poszczególne rodzaje do druków, wykonane w/g nowych przepisów, po następujących cenach:

Obwieszczenia	za 100 sztuk	4.00 zł.
Spis ogierów. Wzór Nr. 1	za 100 ark.	6.50 „
Zaświadczenie. Wzór Nr. 2	za 100 sztuk	2.50 „
Pokwitowanie. Wzór Nr. 3 w bloczkach po 50, podwójne	za 1 blok	2.00 „
Deklaracje. Wzór Nr. 4	za 100 sztuk	2.50 „
Cyfrowe zestawienie	za 100 ark.	4.00 „
Zaświadczenie ukończenia lat 15	za 100 sztuk	2.50 „
Zaświadczenie wady organicznej	za 100 sztuk	2.50 „
Wezwania przewidziane § 4 instrukcji Min.-Roln. dla zarządów gmin z dn. 12.IV 1931 r.	za 100 sztuk	2.50 „
Instr. Min. Roln. dla zarządów gmin z d. 12.IV 1931 r.	za 100 sztuk	5.00 „

Powyżej wyszczególnione druki wysyłamy na każde żądanie z doliczeniem kosztów przesyłki. Zamówienia kierować pod adresem:

SAMORZĄDOWY INSTYTUT WYDAWNICZY Warszawa, Świętokrzyska 13

SAMORZĄDOWY INSTYTUT WYDAWNICZY

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Warszawie
WARSZAWA, UL. ŚWIĘTOKRZYSKA 13, TELEFON 442-63
Konto czekowe w P. K. O. Nr. 1520.
Rachunek bieżący w Polskim Banku Komunalnym 479.

POLECAMY ŁASKAWEJ UWADZE KAS OSZCZĘDNOŚCI W POLSCE MATERJAŁY PROPAGANDOWE NA DZIEŃ OSZCZĘDNOŚCI

Plakaty	Cena za sztukę zł. gr.
1. Plakat szkolny 50 x 70 cm. kolorowy.....	—50
2. „Ja oszczędzam, a wy?” 70 x 100 cm.....	—75
3. Oszczędzajmy! 70 x 100 cm. (nowy plakat).....	—75
4. „Oszczędność to droga do bogactwa”, 70 x 100 c. kol.....	—55
5. „Oszczędność to wrota do szczęścia i dobrobytu” 70 x 100 cm.....	—55

U w a g a: Nadruki na plakatach wyszczególnionych pod P. 2, 3, 4 i 5 wykonujemy według załączonych rękopisów (10 — 20 wyrazów) licząc 10 zł. za 100 szt., rękopisy wraz z zamówieniami prosimy nadsyłać najpóźniej do 1-ego października r. b., — po tym terminie wysyłać będziemy plakaty bez nadruków.

Pocztówki

Wykonujemy na żądanie miniaturę 1) plakatu szkolnego i 2) „Ja oszczędzam, a wy?” i 3) „Oszczędzajmy!” z dowolnym nadrukiem (tylko dwadzieścia wyrazów). Pocztówka jest najdogodniejszą formą propagandy w szkołach i dla szerokiego ogółu.

Zamówienia przyjmujemy poczynając od pięciuset sztuk..... —05

Książki

1. Długokęcki Jan „Jak zakładać i prowadzić szkolne kasy oszczędności” wydanie 1931 r.	1.20
2. A. K. Czyżowski „Szara Książeczka”.....	1.20
3. J. S. Roziecki „Podręcznik dla komunalnych kas oszczędn.” cz. I	12.—

Broszury

1. „Oszczędnością i pracą ludzie się bogacą”.....	—12
2. Br. Dr. Kuśnierz „Praca i Oszczędność mądrością narodów”.....	—12
3. R. Lenartowicz „Jak zaradzić biedzie na wsi”.....	—40
4. S. Ostojewski „Wysilkami dzieci i młodzieży do Potęgi Polski”	—20
5. M. Kaczanowski „Droga do niezależności”.....	—20
6. Marjan Wł. Tulacz „Oszczędność dźwignią postępu społecznego”	—50
7. A. Malarz „Jak osiągnąć dobrobyt”.....	—50
8. Ks. J. Makłowicz „Skarbnica narodowa”.....	—15
9. Ks. J. Makłowicz „O oszczędności”.....	—40
*10. Janina Grajewska „Zbiorowy Czyn”.....	—10
***11. Zofia Roguska „Jak Pan Saba nauczył się oszczędzać”.....	—10
*12. Marja Ławrukajcówna „Obrazki”	—10
**13. Eugenia Szymusiłkówna „Droga do fortuny”.....	—12

U w a g a: Przy zamówieniach broszur poczynając od 1000 sztuk, możemy na 2 i 8 stronie okładki umieścić nadruk według nadesłanego rękopisu za doliczeniem zł. 24 za pierwszy tysiąc i za każdy następny po 6 zł.

Ulotki	Cena za 100 sztuk zł. gr.
1. „Ziarnko do ziarnka, zbierze się miarka”.....	3.—
2. „Ucieka nędza przed tym co oszczędza”.....	6.—
*) 3. Marjan Pietras „Szóstaki i siódmaki”.....	4.—
*** 4. Stefan Chmieliński „Oszczędność”.....	4.—
*) 5. Marja Gajewska „Sknera”	4.—
6. Ks. J. Makłowicz „Złote klucze”.....	4.—
7. Ks. J. Makłowicz „Bezpieczna lokata”.....	4.—
8. Ks. J. Makłowicz „Martwa ręka”.....	4.—
9. „Czy robotnik może oszczędzać”.....	3.50
10. „Co robić aby kredyt na wal był łatwy i tani”.....	3.50
11. „Oszczędność podważa dobrobyt”	3.50

U w a g a: 1. Ulotka „Ziarnko do ziarnka, zbierze się miarka”, przeznaczona jest specjalnie do propagandy oszczędności za pomocą skarbonek.
2. Pod ulotką pozostawione jest specjalne miejsce na nadruk nazwy kasy i jej adresu. Cena ulotki z nadrukiem za 500 szt. 20 złotych, za 1000 szt. 25 zł., za każdy następny tysiąc 20 zł.

U w a g a: Wydawnictwa zaopatrzone trzema gwiazdkami są nagrodzone, dwoma gwiazdkami wyróżnione i jedną gwiazdką odznaczone na konkursie Polskiego Banku Komunalnego.

Kalendarzyk kieszonkowy instytucji oszczędnościowych na rok 1933.

Cena Kalendarzyka kieszonkowego (format 7,5 x 11 cm., 80 stron druku i okładka z trójbarwną tytułową ilustracją) z nadrukiem czterech stron okładki żądanym tekstem, wyniesie przy zamówieniach, poczynając od 350 egz. 18 gr. za sztukę, następnie od 500 egz. 17 gr. za sztukę i od 1000 egz. 16 gr. za sztukę. Mniejsze ilości wysyłamy po cenie 15 gr. bez nadruku. Przy większych zamówieniach specjalne warunki.

Druki dla Szkolnych Kas Oszczędności w stanie luźnych arkuszy, zbrozuruwane i inne:

1. Regulamin I dla S. K. O. w szkołach powszechnych, za 100 szt. zł.	5.00
2. „ II „ „ w szkołach średnich „ „ „	5.00
3. „ III instytucji oszcz. dla wsp. z S. K. O. „ „ „	5.00
4. Deklaracja S. K. O. o przystąpieniu do wsp. z Inst. oszcz. „ „ „	2.00
5. Księga kontroli skarbonek..... za 100 ark. „	6.00
6. „ „ „ 1 zeszyt zbrozur. 12 arkuszy.....	1.00
„ „ zawartości skarbonek 100 ark. „	6.00
„ „ „ 1 zeszyt zbrozur. 12 ark. „	1.00
7. Macezki oszczędnościowe wartości 5 gr za 1000 sztuk.....	1.00
8. „ „ „ 10 „ „ „ „ „	1.00
9. „ „ „ 20 „ „ „ „ „	1.00
10. „ „ „ 50 „ „ „ „ „	1.00
11. Księga kontroli znaczków oszczędnościowych za 100 szt. „	6.00
„ „ „ 1 zeszyt zbrozur. 12 ark. „	1.00
12. Karteczki do naklejania macezek za 100 sztuk	3.00
„ „ z nadrukiem nazwy kasy za 1000 szt. „	40.00
13. Arkusz zbiorczy dla wkładek w S. K. O. za 100 szt.....	6.00
14. Księga kontowa S. K. O. za 100 ark.	6.00
„ „ „ 1 zeszyt zbrozuruwany 12 arkuszy „	1.00
15. Kartony wkładowe S. K. O. do zapłać za 100 sztuk	2.00
16. Księga „Dziennik S. K. O.” „ „ „ ark.	6.00
„ „ „ 1 zeszyt zbrozur. 12 arkuszy „	1.00
17. Deklaracje S. K. O. o przelew wkładek do inst. oszcz. za 100 szt. „	2.00
18. „ zgody S. K. O. na wypłatę wkładek „ „ „ „	1.20
19. Wykaz wkładek oszczędn. i doliczonych % „ „ „	6.00
20. Księga kasowa S. K. O. „ ark. „	6.00
„ „ „ 1 zeszyt zbrozur. 12 arkuszy „	1.00
21. Skarbnica błaszana czterokolorowa za 100 sztuk	40.00
22. Plombownica z inicjałami nazwy Instytucji	15.00
23. Plomby za 1 kg.	2.33
24. Książeczki wkładowe za 100 szt.	20.00
„ „ „ „ „ z nadrukiem nazwy kasy „	25.00

Prosimy wszystkie zainteresowane Instytucje przy nadsyłaniu zapotrzebowania na druki dla Szkolnych Kas Oszczędności o dokładne podawanie nazwy druków, ilości oraz stanu, w jakim mają być nadesłane, czy w luźnych arkuszach, czy zeszytach.

U W A G A: Podane w niniejszym prospekcie wzory wysyłamy na żądanie niezwłocznie jako okazowe wzory płatne.

Powyższy prospekt może nastęrczać pewne zapytania, prosimy uprzejmie takowe kierować pod naszym adresem, a chętnie służyć będziemy wyczerpującymi wyjaśnieniami.

**Z A M Ó W I E N I A P R O S I M Y K I E R O W A Ć D O
Samorządowego Instytutu Wydawniczego, Sp. z O. O. w Warszawie, ul. Świętokrzyska 13.**